

VAŠE VÁLKY!

NAŠI MRTVÍ!



"SIR! NO SIR!"

BALKAN ANARCHISTS AGAINST WAR ★ TRÍDNÍ VÁLKA

*Soudruzi,
Tento materiál není
ničím majetkem, je
součástí zkušeností
nashromážděných
třídou, která žije a
bojuje za zrušení
svého vlastního ná-
mezdního stavu, a
tím i za zrušení
všech tříd a veške-
rého vykořisťování.*

*Využijte tedy tento
materiál, šiřte ho,
diskutujte o něm, re-
produktujte ho, pře-
kládejte ho...*

*Všem proletářům,
kteří bojují za po-
tvrzení našich celo-
světových a auto-
nomních třídních
zájmů, adresujeme
naš nejvřelejší ko-
munistický pozdrav,
naši bezpodmíneč-
nou podporu v boji
proti kapitalismu,
proti jeho státu,
proti pseudodělnic-
kým stranám a od-
borům, které udr-
žují jeho přežívání.*

*Přispějme k organi-
zaci naší třídy jako
celosvětové síly za
zrušení všech tříd,
za zničení světa
zboží, za komunis-
mus, za lidské spole-
čenství.*

Obsah

★ Úvod Třídní války	1
★ Teze o válce na Ukrajině (ASI)	13
★ Válka kapitálu na Ukrajině (Clandestina)	19
★ Vaše války – naši mrtví (FAO)	36
★ Doslov	
Revoluční defétismus (Třídní válka)	50

★ ÚVOD TŘÍDNÍ VÁLKY ★

PŘEDSTAVUJEME TŘI TEXTY (které jsme přeložili do češtiny a do francouzštiny) původně publikované z iniciativy diskuzní skupiny „Balkan Anarchists Against War“ na Balkan Anarchist Bookfair (BAB 2023), který se konal ve Slovinsku začátkem loňského července.

K obecnému rámci, ve kterém se tato diskuse odehrávala, i k textům samotným, bychom chtěli říci několik věcí.

Nejprve uveďme důvody, proč jsme se, poté, co jsme si dopisovali s organizátory a diskutovali s mnoha soudruhy kolem nás, kteří si také kladli otázku, zda na bookfair jet či nejet, fyzicky tohoto knižního veletrhu nezúčastnili.

Hlavním problémem byl pro nás postoj (nebo nedostatek jasného postoje), který organizátoři BAB 2023 nakonec zaujali vůči přístupu anarchistického hnutí k válce na Ukrajině.

Zásadní otázkou, která nás všechny znepokojovala, byla podpora některých anarchistů, ale i celých organizací, pro ukrajinskou stranu v současné válce a prostor, který by jí mohl být v rámci BAB poskytnut.

Pozorně sledujeme diskusi na téma revoluční defétismus versus podpora jedné válečné strany, diskusi, která v hnutí aktuálně probíhá, a která se dotkla i organizátorů knižního veletrhu, protože naplánovali diskusi „Balkánští anarchisté proti válce“, jenž se touto otázkou zabývala.

Pro nás, jako každá diskuse, která nemá být jen sterilní prezentací dvou protichůdných názorů, musí být i diskuse o anarchistickém postoji k válce založena na sdílených předpokladech, na společných postojích, kterými jsou pro nás antimilitarismus, internacionalismus a revoluční defetismus. Stručně řečeno, odmítnutí podporovat jednu nebo druhou válčící stranu.

Má-li anarchistické hnutí (a obecně proletářské hnutí ztělesňující potřebu zrušit kapitalismus jako celek) diskutovat o tom, co dělat ve válce, musí diskutovat o tom, jak zorganizovat odpor proti ní v rámci revoluční perspektivy (konkrétní akce i programové pozice), a ne o tom, kterou stranu podpořit.

Dát prostor válečným štváčům v anarchistickém hnutí (v proletářském táboře) a v jeho diskusi pro nás znamená zabránit právě této debatě o životně důležitých otázkách proletariátu.

Zároveň jsme při přípravách na BAB narazili na zajímavý postoj německy mluvících soudruhů s názvem *Warum wir dieses Jahr nicht auf das ABC-Fest fahren*¹.

Sdíleli jsme jejich názor, že organizacím jako *Solidarity Collectives* a dalším, „které chtějí tleskat autoritářským myšlenkám anarchistů (válečných štváčů), by anarchisté neměli nabízet platformu. Kdo manipulativními prostředky [...] pracuje na utlumení debat a zároveň usiluje o mobilizaci anarchistů do války, by podle našeho názoru neměl mít na anarchistické akci místo.“

Souhlasili jsme s nimi také v tom, že musíme „stát po boku všech postižených válkou, bez ohledu na to, který stát okupuje dané území, zda je to Ukrajina nebo Rusko, stejně jako všude jinde na světě, a deklarovat solidaritu se všemi, kteří s libertariánskými úmysly bojují proti vraždění v zájmu různých kapitalistických vládnoucích frakcí, ať už jsou to anarchisté nebo ne!

Žádnou solidaritu s těmi, kteří chtějí bojovat za svou zemi, svůj „lid“ nebo údajně menší demokratické zlo, bez ohledu na to, zda se nazývají „anarchisté“ nebo ne!“

Abychom řekli pravdu, odpověď, kterou jsme tehdy od organizátorů BAB dostali, nebyla příliš jasná a zdaleka nás nepřesvědčila k účasti na akci. Své pochybnosti a nesouhlas vyjádřily i některé militantní struktury

¹ <https://barrikade.info/article/5900/> Dostupný i v angličtině pod názvem *Why we won't go to the ABC festival this year*: <https://anarchistnews.org/content/why-we-wont-go-abc-festival-year/>

(v Řecku, Německu, Francii, v Česku...). „Francouzští“ soudruzi nám například výslovně řekli následující: „Chtěli jsme jet, ale odradilo nás, když jsme se dozvěděli, že část francouzského anarchistického milieu se hodlá zúčastnit způsobem, jako by jeli na školní výlet, což neslibuje nic dobrého z hlediska kvality debaty.“

Důvod, proč jsme čekali několik měsíců, než jsme tyto tři texty zveřejnili, je ten, že jsme je nejprve potřebovali prodiskutovat. Pak jsme také chtěli získat dostatek ohlasů, abychom si mohli vytvořit skutečný názor na to, co se na knižním veletrhu skutečně stalo, a napsat tento úvod/prezentaci rámuující jejich zveřejnění.

Nicméně „Závěrečné prohlášení“, které organizátoři BAB 2023 rychle zveřejnili na svém blogu, je poměrně výmluvné: sotva pár slov o válce na Ukrajině a ještě méně o odmítnutí všech válčících stran, o nutnosti podporovat revoluční defetismus na obou stranách atd. Místo toho se „Závěrečné prohlášení“ rochnilo v otázkách, které se sice týkají skutečného třídního boje, ale které chápe jako od něho odtržené: prim tu hraje feminismus, antirasismus, antifašismus, boj proti patriarchátu, intersekcionalita, obrana LGBT komunity atd. Zkrátka vše, co představuje ten nejklasičtější moderní „ideologický anarchismus“: odmítnutí boje proti vykořisťování považované libertariánskými zastánci reforem kapitálu za „ekonomický redukcionismus“ a z toho vyplývající odmítnutí třídního boje proti kapitalismu (ať už s ním souhlasí nebo ne, ať už si to uvědomují nebo ne), a tudíž prvořadost toho, jak se organizovat v paralelním světě na okraji jejich emblematických posedlostí: nadvlád a útlačku...

V každém případě se zdá, že jsme tu byli svědky naprosto zřejmého nedostatku jasných demarkačních kritérií pro organizaci akce, která vypadala spíše jako „rodinná sešlost“ (v tomto případě anarchistické ideologické rodiny), než jako skutečné mezinárodní setkání, kde přítomní soudruzi diskutují o programovém pokroku, rozchodu se vším, co (vědomě či nevědomě) přispívá k reformování a tím i k udržení totality kapitalistické diktatury (v dobách „války“ i „míru“) a o tom, jak se organizovat proti oběma válečným táborům, které ve finále pouze hájí stejný buržoazní řád, ať už je natřen jakoukoli barvou...

Jako důkaz nedostatku kritérií ohledně toho, kdo byl pozván k účasti na této akci, je zde svědectví dvou „iránských“ militantů, kteří se zúčastnili knižního veletrhu (svědectví dostupné ve španělštině): „Dalším pozoruhodným bodem bylo naléhání organizátorů na to, abychom se vždy vyvarovali nepřátelského chování [*comportamientos animosos*] vůči lidem

s odlišnými názory, zejména s ohledem na válku Rusko-Ukrajina/NATO. Odmítnutí jakékoli propagandy ve prospěch války bylo jedním z hlavních motivů akce.“

Logickým a provizorním závěrem výše uvedeného je, že byli pozváni všichni: příznivci Ukrajiny (tedy „proválečné“) i ti, kteří hájí jedinou proletářskou linii, tedy revoluční defétismus a internacionalismus. Celý tento „beau monde“ (považovaný za příslušníka stejné ideologické rodiny) měl diskutovat ve vzájemné harmonii a vyhýbat se „nepřátelskému chování“ ... Pokud by zde nebyla řeč o válce a masakrech, kdyby tu před námi neležela otázka posilování sociálního smíru prostřednictvím náboru naší třídy do toho či onoho buržoazního tábora, bylo by to k smíchu. Tak k smíchu, že by nám z celé té rodinné harmonie bylo nakonec na zvracení!

Přinejmenším, ačkoli si organizátoři BAB 2023 mysleli, že dělají maximum pro obranu internacionalistického a revolučně defétistického postoje (a je pravda, že podle soudruhů, kteří se veletrhu zúčastnili, taková byla i všeobecná nálada na místě), to bylo provedeno bez jakékoli přísnosti, bez jakékoli logiky, bez přijetí adekvátních opatření, která by skutečně zabránila defencistickým „anarchistům“ zalévat nás svou válečnou propagandou. Tj. organizátoři nezavedli jasná demarkační kritéria a pozvali i skupiny, které brání jeden buržoazní tábor proti druhému (v tomto případě velmi často tábor ukrajinského státu nebo vzácněji ruského státu), skupiny, které mávají vlajkou antiimperialismu proti imperialistickému „agresorovi“ (i když plně imperialistické jsou oba tábory)...

Přinejmenším organizátoři BAB 2023 klamali sami sebe a raději se zaměřili na sjednocení „anarchistické“ rodiny, než aby rozbili ideologická pouta a podporovali skutečnou proletářskou kritiku a praxi.

„Knižní veletrhy“, „Letní tábory“, „Mezinárodní setkání“, „Mezinárodní konference“ ... ať už je organizuje jedna či druhá politická rodina, která tvrdí, že zastupuje historické zájmy proletariátu (zjednodušeně řečeno: ideologický anarchismus na jedné straně a „levý komunismus“ na straně druhé), to vše nás nutí si uvědomit, že nelítostná kritika toho, co by se dalo nazvat „konferentismem“, je skutečně více než nutná. Proč a kdy by se měli revolucionáři scházet, jaká jsou kritéria pro taková setkání, jak se můžeme odlišit od akademických diskusí, jejichž jediným „účelem“ je žvahnat a blouznit o pseudo „politickém programu“ své malé sekty?

Ale také, jak se vypořádat s rozpory v rámci těchto událostí? Jak se jich můžeme „účastnit“, aniž bychom se kompromitovali účastí a podporou

celého tohoto akademického cirkusu? Jak zorganizovat revoluční (ale stále trochu zmatené) prvky, které tu jsou kvůli nedostatku „něčeho jiného“, „něčeho seriózního“, jak jim můžeme pomoci odtrhnout se a odsoudit to, co v žádném případě nemůže být skutečnou úrovní organizace našeho třídního antagonismu...? Doufáme, že se ke všem těmto zásadním otázkám velmi brzy vrátíme...

Někdo teď bude tvrdit, že s takovými postoji opravdu nemáme nic společného s „anarchistickým hnutím“, jak o nás již před pár měsíci tvrdila Česká anarchistická federace: „Je důležité poznamenat, že skupina Třídní válka není součástí českého anarchistického hnutí, v ulicích ji nikdo nikdy neviděl, nikdo nikdy neslyšel o tom, že by organizovala nějakou skutečnou akci a je otázkou, zda má více než jednoho člena.“ Připomeňme naši tehdejší reakci, odpověď adresovanou samozřejmě nikoli AFed, ale soudruhům, kteří nám vyjádřili svou podporu:

„Třídní válka se považuje za součást praktického a historického hnutí proletariátu a jeho boje proti diktatuře kapitálu. Revolučního společenského hnutí, ve kterém se vykořisťovaná třída konstituuje jako revoluční třída, jako celosvětová síla sjednocená v boji proti svému historickému nepříteli, buržoazii, jako síla, která odstraní veškerou nadvládu, veškeré vykořisťování a všechny státy. (...) Dodejme, že pokud se hlásíme k anarchistickému nebo komunistickému revolučnímu hnutí, nejsme v žádném případě součástí „anarchistické rodiny“, která není založena na revolučním programu, ale na různém stupni spřízněnosti v rámci anarchismu jakožto ideologie. Stojíme na straně anarchie proti ideologickým „anarchistům“, kteří podpořují národně osvobozené boje a tedy buržoazní stát a kapitalismus!“

My, stejně jako celé historické komunistické hnutí bojující za zrušení stávající situace, nazýváme celou plejádu skupin, organizací, struktur, stran..., které pracují na obnovení fasády kapitalismu, zatímco hovoří s dělníky a za dělníky, jménem „sociální demokracie“. Sociální demokracie, která se vyskytuje pod mnoha různými příjmeními: anarchismus, marxismus, bolševismus, proudhonismus, leninismus, trockismus, stalinismus, titoismus, castroismus, guevarismus, *ad nauseam*... Sociální demokracie, která používá různé způsoby jednání nebo prostředků, aby sabotovala naše boje: např. konferentismus, demokratismus, demokratický konfederalismus, dělnickou nebo přímou demokracii, samosprávu, radovectví, anarchosyndikalismus, odborářství, revoluční odborářství, národní osvobození, nacionálně sociální osvobození, *ad nauseam*... Všechny tyto

prostředky používá za stejným účelem, a ty všechny budou smeteny ničujícími impulsy třídní války a odhozeny na smetiště dějin.

Nyní se dostáváme k samotným textům, které, jak jsme řekli na začátku této prezentace, pocházejí z „anarchistického“ hnutí. Ve skutečnosti dva z těchto textů vydávají místní sekce mezinárodních „anarchistických“ struktur, pro které nemáme a priori žádné velké sympatie, protože historicky představují to, co výše odsuzujeme jako „ideologický anarchismus“ nebo „anarchistickou rodinu“, a které vždy působily jako brzda programových rozhodů proletariátu se sociální demokracií a kapitalistickým řádem. Jedná se o anarchosyndikalistickou Mezinárodní asociaci pracujících (MAP) a Internacionála anarchistických federací (IAF)...

Chceme-li však tyto texty vyjmout z jejich ideologické svěrací kazajky a vrátit je zpět do srdce našeho proletářského společenství boje, kterému na ideologických rodinách a jejich formálním uspořádání nezáleží, je to právě proto, abychom vyzdvihli veškeré bohatství diskuse procházející napříč revolučním anarchistickým prostředím (a také dalšími militantními prostředími!) bojujícím proti válce na Ukrajině. Neboť kromě řady tvrzení, která se nerozcházejí (nebo jen málo!) s ideologiemi jako je „menší zlo“, které je třeba bránit, stojí tyto texty v našem táboře, táboře světové revoluce.

PRVNÍ TEXT, „TEZE O VÁLCE NA UKRAJINĚ“, příspěvek srbské Anarchosyndikalistické iniciativy (ASI-MAP) je spíše klasický. Jeden odstavec, a tedy jeden argument, nás však zaujal:

„Zatímco mnoho soudruhů cítí, že je důležité, abychom řekli, že jsme v této válce proti oběma stranám, což je nepochybně pravda, musíme mít na paměti, že nejsme kazatelé, ale revolucionáři, a že nezáleží na tom, co říkáme, ale co děláme. Proto kromě abstraktních proklamací, že stojíme ve válce proti oběma stranám, musíme své praktické aktivity soustředit na něco, co je nejen politicky správné, ale také jediné fyzicky možné – boj proti naší vládnoucí třídě a jejím armádám a válečnému štvání.“

Tento postoj vyvolal polemiku v anarchosyndikalistických kruzích, když nám militanti z francouzské CNT napsali: „Je to zajímavý dokument, s kterým z velké části souhlasíme, ale má několik důležitých mezer – stejně jako celé protiválečné hnutí, jehož kompilaci textů jste nedávno zveřejnili: zatímco hnutí obšírně analyzuje povahu ukrajinské vlády, nemluví vůbec (nebo téměř vůbec) o povaze režimu v Ruské federaci. Podle našeho názoru to postrádá rovnováhu a může to vyvolat dojem, že naše

kritika je více zaměřená proti jedné straně než proti druhé (i když víme, že to není pravda). Teorie „hlavního nepřítele“, jak je uvedena v tomto textu (a v mnoha textech, které sdílíte), se nám zdá být zcela mylná. Tato teorie „hlavního nepřítele“ nás ve skutečnosti vede k tomu, abychom se postavili na stranu jedné či druhé z válčících stran, a je zrcadlovou odpovědí, identickou, i když obrácenou, těm, kteří říkají, že hlavním nepřítelem je Ruská federace. Naopak, musíme zdůrazňovat a stále opakovat, že hlavním nepřítelem je kapitalismus a nacionalismus, že stejně bují na obou stranách fronty a že s nimi musíme bojovat vždy a všude.“

Jako odpověď na takové chápání věcí musíme trvat na tom, že se musíme přímo organizovat napříč „nepřátelskou linií“. Neučinit to by znamenalo obětovat soudruhy v „nepřátelském táboře“ represím kapitalistického státu, nechat je vykrvácet na frontě, donutit je opustit boj proti jejich „vlastní“ buržoazii a tlačit je, aby přijali mezitřídní jednotu „sociálního míru“, který může buržoazii vždy jen prospět. V prohlášení CNT můžeme vidět tendenci obětovat proletariát v „nepřátelském táboře“ a jeho boj proti jeho „vlastním“ buržoazním strukturám. Stejný přístup se objevuje i v případě „propalestinského“ proudu v současném hnutí proti válce „Izrael/Palestina“, ale existuje i v mnoha „anti-NATO“ nebo „anti-západních imperialistických“ projevech hnutí proti válce na Ukrajině.

Soudruzi v zemích jako Srbsko nebo Turecko, které v nedávných kapitalistických konfliktech sedí tak trochu na obou židlích, by měli převzít roli militantních vazeb usnadňujících internacionalistickou organizaci militantů žijících na opačných stranách buržoazního konfliktu. V konkrétním případě Srbska rozumíme a důvěřujeme analýze našich soudruhů, která poskytuje důkazy, že Srbsko postupně stále více padá do „tábora NATO“ a ukazuje, že boj proti jeho vojenskému úsilí v Srbsku je nejdůležitější. Zároveň však nelze ignorovat konkrétní militaristické úsilí ruského státu na území Srbska – jako jsou náborová střediska žoldnéřů Wagnerovců, dodávky zbraní a vojenského materiálu do Ruska atd. – i tyto aktivity musíme odsoudit, postavit se proti nim, sabotovat je a napadnout!

Abychom lépe vysvětlili odvážný postoj ASI, kritizovaný zde výše jejich francouzskými anarcho-syndikalistickými kolegy, citujme nyní Internacionalistickou komunistickou skupinu (GCI-ICG), která prohlašuje, že nepřítelem je naše vlastní buržoazie:

„Deklarovat za takových okolností, že jste proti válce a buržoazii obecně, aniž byste podnikli konkrétní akci proti nárůstu vykořisťování, který s sebou nesou všechny války, je jen jednoduchou propagandistickou

formulkou, a ne revoluční direktivou pro akci. Proto se buržoazní válka konkretizuje především jako válka státu proti „jeho“ proletariátu čili proti proletariátu oné země, aby jej rozdrtila, aby zlikvidovala revoluční menšiny a aby jej postupně zatáhla do buržoazní války. Ukazuje se tak, že musíme nezbytně, nevyhnutelně a nesporně trvat na skutečnosti, že „nepřítel je v naší vlastní zemi,“ že je to „naše vlastní buržoazie,“ „náš vlastní stát.“ Právě v boji za porážku „své vlastní“ buržoazie, „svého vlastního“ státu totiž proletariát skutečně chápe internacionalistické solidarity se světovou revolucí. Nebo, řečeno z globálnějšího hlediska, světovou revoluci konstituuje právě generalizace revolučního defétismu světového proletariátu.“

A GCI-ICG pokračuje:

„Historicky se revolucionáři od centristů rovněž odlišovali svým apelováním na nezávislou organizaci vojáků proti důstojníkům, na vůdčí příklad, který vytváří konkrétní akci sabotáže proti armádě, voláním po střílení „vlastních důstojníků“ (a svým energickým bojem za praktickou realizaci těchto výzev) a faktem, že své pušky odvraceli od „vnějšího nepřítele“ a zaměřili je na „důstojníky“ své vlasti.

Zkušenosti s válkou a revolucí a obzvláště konkrétní zkušenost tzv. „první“ světové války nám vlastně objasňují, že volání po revolučním boji proti buržoazní válce je zcela nepostačující a prakticky centristické, pokud je neprovází jeho praktická realizace čili otevřený boj proti „vlastní“ buržoazii, za porážku „vlastního“ státu.“

A konečně, co GCI-ICG říká o všech ufnukaných pacifistech:

„Za tzv. první světové války střed Druhé internacionály (oproti její pravici, která deklarovala, že je pro „obranu národa“) tvrdil, že proti válce staví revoluci a přišel s tak radikálními hesly jako „válku válce.“ Zároveň ale opo-
noval výzvám revolučních defétistů, protože – podle něj (stejně jako podle všech armádních generálů!) – by to prospělo národnímu nepříteli, a tak skončil u navrhování hesel jako „ani vítězství ani porážku“.“²

Aniž bychom si přáli zatloukat poslední hřebík do rakve anarchosyndikalismu, připomeňme si jeho „dny slávy“ a jeho totální „selhání“ ve dnech před vypuknutím dvou velkých krvavých orgií, které zapálily svět hodnot dvacátého století.

² „Neměnnost revolučního postoje k válce – Význam revolučního defétismu“ <https://www.autistici.org/tridnivalka/gci-icg-nemennost-revolucniho-postoje-k-valce-vyznam-revolucniho-defetismu/>

Nezapomínejme, že v létě 1914 mnohé „organizace dělnické třídy“, které se otevřeně hlásily k protiválečnému postoji (ale aniž by se „odvážily“ hlásat nutnost porážky vlastní buržoazie), změnily postoj, než bys řekl švec. Uvedme například francouzského „revolučního socialistu“ Gustava Hervé, který nejprve v novinách *La Guerre Sociale* napsal, že bychom měli „vyvěsit státní vlajku na hnojiště“, aby se poté rychle zapojil do obrany „země v ohrožení“. Dalším příkladem je francouzská CGT, klenot tehdejšího mezinárodního anarchosyndikalismu, která se po letech antimilitaristické propagandy zařadila mezi válečné podporovatele a do Svaté jednoty, čímž umožnila všeobecnou mobilizaci, nebo ji alespoň bez přílišných problémů usnadnila. Jediní lidé ve Francii, kteří se pokusili něco udělat proti válečným přípravám, proti vlastní buržoazii, proti vlastním vykořisťovatelům, byli skuteční anarchističtí militanti, kteří se již dávno rozešli s CGT a anarchosyndikalismem, který skončil ve zbrani na obranu francouzského státu.

A konečně si připomeňme, jak se španělský anarchosyndikalismus nakonec postavil za jeden buržoazní tábor (ten levicový, tábor republiky a antifašismu) v „občanské“ válce proti druhému buržoaznímu táboru (klerikálnímu, táboru pravice a armády vedené Francem). Právě díky „kritické podpoře“ CNT vyhrála Lidová fronta volby a byla tak schopna rozvinout antifašistickou republikánskou politiku, která se prakticky postavila proti posílení proletariátu v jeho boji za sociální revoluci.

V konečné analýze nebyla tato „občanská“ válka ničím jiným než skulinou, kterou byl proletariát odlákán ze svého skutečného třídního terénu, na němž se léta ve Španělsku potýkal se svými vlastními vykořisťovateli. Zatímco krvavé bitvy, které se odehrály během takzvané „španělské války“, nebyly nikdy nic jiného než přípravy na mobilizaci proletariátu do budoucích masových hrobů druhé světové války (ve jménu buržoazní polarizace fašismus versus antifašismus), je jasné, že úlohou španělské CNT a mezinárodního ideologického anarchismu bylo odzbrojit naši třídu, odzbrojit ji „politicky“, „sociálně“, programově a převést ji z jejího třídního terénu, z obrany jejích bezprostředních a historických třídních zájmů k obraně jedné buržoazní alternativy proti druhé. V tomto ohledu hrála CNT přímou roli při zapojování proletariátu do buržoazní války, a proto nikdy nehájila skutečný revoluční defétismus a internacionalismus... Znovu byla revoluce obětována na oltář obrany buržoazního tábora považovaného za „menší zlo“ ...

Po této dlouhé odbočce o anarchosyndikalismu se nyní dostáváme k druhému textu „VÁLKA KAPITÁLU NA UKRAJINĚ“, příspěvku od řecké skupiny *Clandestina*.

Samozřejmě souhlasíme s jejich kritikou nacionalismu a antiimperialismu, ale na druhé straně vidíme některé prvky, které jsou s touto kritikou v rozporu. Jde především o následující pozice: podpora „Rojavského experimentu“ a rozlišování mezi YPG a ukrajinskou „Územní obranou“, rovnice „internacionalismus“ a „podpora práva slovanského makedonského lidu na sebeurčení ve 30. letech 20. století“ ze strany „Řecké komunistické strany“ (pozice, která byla ve skutečnosti založena na souladu s politikou stalinistické Kominterny) a pozitivní hodnocení antikolonialismu a „hnutí za globální spravedlnost“.

O takzvané „Rojavské revoluci“ jsme již vydali celý bulletin zabývající se touto problematikou (bulletin č.13 / léto 2021) a nehodláme ji zde dále rozvíjet. V Rojavě i na Ukrajině jde o stejné „nepochopení“ společenské otázky, toho, co je kapitalismus jako sociální vztah, co je jeho stát a jaké jsou jeho různé úrovně strukturování, což nutí militanty, kteří otevřeně tvrdí, že jsou sociální revolucionáři padat do pastí podpory jakéhokoli druhu „experimentu“. Abychom parafrázovali Marxe, důležité není to, co si o sobě myslíte nebo za co se vydáváte, ale to, co skutečně děláte v praxi. Takže v konkrétní situaci každého z těchto dvou konfliktů všichni tito obránci Rojavy nebo Ukrajiny jsou a zůstanou, dokud nepřestanou svou praxí podporovat věčné „menší zlo“, ničím jiným než pomocníky poslouchajícími rozkazy svých příslušných velitelství, zkrátka v obou případech jsou „anarchistickou brigádou NATO“...

A nyní ke třetímu textu „VAŠE VÁLKY – NAŠI MRTVÍ“, příspěvek Federace pro anarchistické organizování FAO/IAF ze Slovinska a Chorvatska – zde je několik poznámek, které bychom rádi zdůraznili.

Pokud jde o text, jsou zde velmi silná prohlášení, ale jsou zamíchaná mezi své pravé opaky! Nejprve zdůrazněme některé z těchto velmi silných bodů:

„Navzdory důležitosti místních faktorů není válka na Ukrajině založena na místním politickém konfliktu. Ukrajina, její obyvatelstvo, krajina, zdroje, města a pole byla spíše vybrána jako terén vojenské konfrontace mezi dvěma mocnými kapitalistickými centry. Geopoliticky řečeno, jádrem problému tedy není Rusko versus Ukrajina a rozhodně ne Rusové versus Ukrajinci. Je to bitva mezi centry ekonomických a politických mocností,

kteřá se připojují ke dvěma konkurenčním modelům globálního politického systému a mají k dispozici armádu a další nástroje k prosazení svých příslušných nároků. Navzdory mnoha rozdílům mezi těmito dvěma ekonomickými a politickými typy mají oba modely kořeny v kapitalismu, militarismu, nacionalismu, a tedy i v nutnosti rozsáhlého vykořisťování a ničení. Válka na Ukrajině tak není válkou mezi lidmi, ale válkou mezi velkými systémy kapitalistické nadvlády. Lidé v ní pouze umírají.“

A teď možná ta nejdialektičtější část textu:

„Dokud nebude kapitalismus jako světový systém demontován, státy zůstanou mechanismem, jehož prostřednictvím nepatrná menšina vnucuje světu autoritářskou vládu takovým způsobem, který vyžaduje válku, aby se mohl reprodukovat. Můžeme tedy znovu potvrdit, že kapitalismus je válka. [...]

Pro nás je v této válce nepřítelem válka samotná. Pro nás jsou nepřítelem státy, které potřebují válku, aby mohly vládnout obyvatelstvu. Pro nás je nepřítelem kapitalismus, který potřebuje státy a války, aby si udržely svou moc nad světem. To je pro nás jádro anarchistické analýzy a politiky. Bez nich anarchismus jako jasná, specifická politická pozice a praxe nedává praktický ani teoretický smysl.“

Promluvme nyní o tom, co se nám nelíbilo vůbec: je to jejich postoj k jugoslávským mýtům o dělnickém státě pod Titovou nadvládou atd. Ten je velmi problematický a tyto odstavce jsme z této brožury zcela odstranili.

V prosinci 2012, kdy se Slovinskem prohnala velmi krátká, ale velmi radikální vlna boje, jsme se spojili s místními anarchisty a vyměnili si pár argumentů ohledně těchto událostí. Z této diskuse vyplynulo, a platí to i obecně, že anarchisté skutečně nejsou „fanoušky“ konceptu diktatury proletariátu, který mylně připisují leninistické a bolševické tendenci v dělnickém hnutí. Ze zkušenosti naší třídy je jasné, že diktatura proletariátu nikdy nikde na světě a historicky neexistovala. Takzvaná „diktatura proletariátu“, která vládla v Rusku, Číně, na Kubě a v Jugoslávii, nebyla ničím jiným než formou čisté a čiré kapitalistické diktatury nad proletariátem, a to, což je ještě horší, ve jménu „komunismu“ a/nebo socialismu, který ve skutečnosti také nikdy neexistoval, leda jako tendence v našich třídních bojích a povstáních...

Tímto způsobem shledáváme postoj rozvinutý v textu soudruhů k jugoslávskému Titovu režimu velmi podivným, protože i když se text k tomuto „socialistickému“ režimu nehlásí (co by bylo šílené pro anarchisty, kteří

mají na všechny státy zvracet), přesto uvažuje o některých sympatických a lidových aspektech... Aleksander Simic (z bývalé třídní skupiny *Torpedo* v Srbsku) ve svém textu „Dělnické hnutí v Srbsku a bývalé Jugoslávii“ velmi jasně vysvětlil, že „diktatura proletariátu“ v Jugoslávii byla vlastně diktaturou strany a dokonce bychom řekli diktaturou jejich strany, bolševiků, leninistů, stalinistů, titoistů atd. *ad nauseam*, těchto krajně levicových (a kapitalistických) sociálních demokratů!!!

Ale když se vrátíme ke skutečné a pravé diktatuře proletariátu, není to nic jiného, než to jak se naše třída organizovala, aby vnutila své lidské potřeby třídě kapitalistů: to znamená povstání, vyvlastnění vyvlastňovatelů, zrušení vykořisťování, soukromého vlastnictví, státu, policie, armády, vlády, náboženství, peněz, války... a tedy i útlaku a nadvlády!!!

Pokud výraz diktatura proletariátu neuspokojuje anarchisty (a my to docela dobře chápeme), není nutné zůstat na tomto formálním lingvistickém terénu. Můžete si samozřejmě najít jiná slova, ale prosím ponechte nedotčený skutečný a opravdový obsah tohoto procesu zrušení starých pořádků!!!

Přejeme příjemné čtení této brožury... ★

★ TEZE O VÁLCE NA UKRAJINĚ ★

Příspěvek anarchosyndikalistické iniciativy ASI-MAP (Srbsko)³

O VÁLCE A ANTIMILITARISMU

Válka byla v dějinách vždy jedním ze základních atributů všech autoritářských systémů, stejně jako je nyní jedním z hlavních charakteristických znaků pozdního stádia globálního kapitalistického systému, pod jehož jhem trpíme.

Protože si všichni revolucionáři byli vědomi toho, že válka zajišťuje dobrou kondici státu a je důležitým nástrojem vládnoucí třídy k udržení moci, je antimilitarismus právem považován za jeden ze základních anarchistických principů. Je to princip, který v historii našeho hnutí vedl k represím, utrpení, věznění a perzekuci mnoha našich soudruhů. Na to bychom nikdy neměli zapomínat.

O NEDÁVNÝCH ZKUŠENOSTECH Z (POZAPOMENUTÉ?) VÁLKY NA BALKÁNĚ

Někteří z nás, anarchistů z regionu bývalé Jugoslávie na Balkánském poloostrově, kteří mají tu smůlu, že prožili a pamatují si války z 90. let, byli přímými svědky občanské války, nacionalistického krveprolití, imperialistické agrese, sankcí, protiválečného hnutí, barevné revoluce, brutálního přechodu k neoliberálnímu kapitalismu, masového zbídačování dělnické třídy,

³ Zdroj v angličtině: <https://bab2023.espivblogs.net/program/balkan-anarchists-against-war/theses-on-the-war-in-ukraine/>

retradicionalizace a celkového snižování civilizační úrovně v naší společnosti a ve východní Evropě jako celku. To je důvod, proč výroky politiků NATO hovořící o ukrajinské válce jako o „první válce v Evropě po 2. světové válce“, které vycházejí z jejich historické slepoty způsobené západním šovinismem, jsou naprosto zločinné a lživé.

Speciálně my, anarchisté z Republiky Srbsko, jsme kromě výše uvedených věcí zažili i zástupnou válku během jugoslávské občanské války. Slobodan Milošević, vůdce Srbska (Svazové republiky Jugoslávie), které nebylo oficiálním účastníkem války v Bosně a Chorvatsku, v těchto místech vyzbrojoval, cvičil, organizoval a řídil srbské síly.

Všechny tyto zkušenosti nám poskytují důležitý vhled do podstaty ukrajinské války, která by mohla uniknout některým našim soudruhům na Západě. Považujeme tedy za naši povinnost zaměřit pozornost soudruhů na některé z těchto prvků, které považujeme za důležité pro správnou interpretaci současné meziimperialistické války mezi NATO a Ruskem na Ukrajině.

O POVAZE UKRAJINSKÉHO STÁTU

Všechny policejní síly a profesionální armády na světě mají tendenci přitahovat vysoce autoritářské osobnosti. V tomto prostředí se ideálně daří fašistům a pravičákům. Přesto výrazná přítomnost fašistů ve všech patrech těchto státních struktur nedefinuje stát jako fašistický nebo nacifikovaný. Pro seriózní vědeckou analýzu situace, která byla vždy prohlašována za cíl anarchistické ideologie, musíme rozlišovat mezi politickými sympatiemi jednotlivců a /strukturálními/ prvky státu, které ovlivňují povahu analyzovaného státu. Ne každý příšerný kapitalistický systém je fašistický a abychom byli schopni zachovat v našich analýzách seriózní přístup, musíme být schopni jasně rozlišit, o čem mluvíme.

Ukrajinský stát se po převratu v roce 2014 stal znacizovaným státem. Když mluvíme o tom, že Ukrajina je nacistický stát, nemyslíme tím to, že by tam nacisté byli dominantní politickou silou, což dosvědčují i poslední parlamentní volby, ve kterých měli otevřeně nacistické strany jen relativně malé zisky. Hovoříme o /strukturálních/ prvcích, které Ukrajinu jakožto takové uspořádání kvalifikují. Hovoříme o otevřeně neonacistických praporech ukrajinské armády, jako je Azov, Ajdar a podobně, mluvíme o oficiální smlouvě podepsané mezi městem Kyjev a neonacistickou organizací C14, mluvíme o masové rehabilitaci a veřejném přihlášení se k válečným zločincům a nacistickým kolaborantům z 2. světové války jako byl Bandera atd. Zatímco rehabilitace nacistů z 2. světové války se neomezuje pouze na Ukrajinu,

ale je běžná ve většině východoevropských zemí po pádu státního komunismu, zejména v pobaltských státech, ale i jinde, nikde na sebe nevzala podobu strukturální podpory jako na Ukrajině.

Skutečnost, že Ukrajina je nacizovaný (opět ne nacistický stát), v žádném případě neznamená, že bychom měli podporovat Rusko, ani nepodporuje lež ruského státu, že vede válku s úmyslem „denacifikovat“ Ukrajinu. Vládnoucí třída Ruska, která vede válku ze svých hegemonických důvodů, jen ve své propagandě používá něco, co je o Ukrajině pravdivé, a neměli bychom se vyhýbat tomu říkat tuto pravdu jen proto, že o ní mluví i někteří naši nepřátelé.

O POVAZE VÁLKY NA UKRAJINĚ

Válka na Ukrajině je meziimperialistickou zástupnou válkou vedenou NATO a Ruskem na úkor obyvatel Ukrajiny.

Rusko je mocnost, která, i když možná nesplňuje všechny kolonky potřebné k vědeckému označení státu jakožto imperialistického, hraje v tomto konfliktu roli imperialistické moci. Vede ji nemilosrdná, velmi konzervativní a hegemonická klika, která se chce násilím etablovat jako jeden z hlavních hráčů v tomto bezohledném kapitalistickém světě.

Biden a von der Leyen jsou Slobodan Milošević 21. století, kteří v této válce vedou NATO, vyzbrojují jednu z armád a organizují vše pro tuto stranu konfliktu. Tendence NATO šířit a obkličovat Rusko je bezpochyby jedním z hlavních bezprostředních důvodů tohoto konfliktu.

Zasadíme-li věci do historického kontextu a pochopíme-li, že EU je z velké části jen v pozici loutky USA v mezinárodních vztazích, můžeme válku považovat za třetí pokus německého imperialismu za 110 let získat kontrolu nad strategickými zdroji Ruska prostřednictvím války. Spolu s porušením rozhodnutí o demilitarizaci Německa z Postupimské konference v roce 1945 je tato tendence velmi znepokojivá a měla by silně zalarmovat dělnickou třídu a anarchistické hnutí v Evropě.

Válka není vedena pouze přímými vojenskými střety, financováním, vyzbrojováním, výcvikem, organizováním a řízením armád, ale také uvalováním sankcí. Jelikož jsme my, anarchisté ze Srbska, žili během 90. let v přísném režimu sankcí, máme kromě racionálního chápání i zkušenosti, které potvrzují, že sankce jsou válkou proti obyvatelstvu sankcionovaného státu. Sankcemi nikdy netrpí vládnoucí třída: v případě války na Ukrajině nebudou mít potíže se získáváním potřebných léků a dalších potřeb Putin a jeho kumpáni, ale obyčejní lidé z dělnické třídy. To je důvod, proč jsou všechny státy, které

sankcionují Rusko, součástí této války a vedou válku v boji proti ruskému obyvatelstvu. A to je důvod, proč antimilitaristický boj musí zahrnovat boj proti sankcím.

Jako všechny války vedla tato válka k vzestupu nacionalismu a šovinismu. V této souvislosti je pro nás jako balkánské a evropské anarchisty důležité zdůraznit protiruský rasismus, který v EU převládá, diskriminaci lidí ruského (a běloruského) původu, odpírání jejich práva svobodně se pohybovat, studovat nebo pracovat, zákaz ruské kultury atd.

O REAKCI ANARCHISTŮ Z CELÉHO SVĚTA NA UKRAJINSKOU VÁLKU

Podobně jako v případě první světové války, jak poznamenal Malatesta, mnoho anarchistů zapomnělo na své principy, když se ocitli tváří v tvář mezinárodní konfrontaci takového rozsahu. Ale alespoň prozatím, a zatímco konflikt ještě nevypukl, většina /organizovaného/ anarchistického hnutí stále dokáže zastávat – víceméně – antimilitaristické pozice. Je nanejvýš důležité tuto pozici před nadcházejícími událostmi upevnit.

Musíme mít na paměti, že naší primární rolí jakožto anarchistických revolucionářů – a zejména během kapitalistických a imperialistických válečných konfliktů – musí být boj proti naší vlastní vládnoucí třídě. Nikdy bychom neměli dovolit, aby nás naše vládnoucí třída přesvědčila, že hlavním cílem našich aktivit by měla být vládnoucí třída, která je nepřitelem našich vlastních pánů. V případě války na Ukrajině to pro anarchisty působící ve státech NATO nebo ve státech kontrolovaných NATO znamená, že naším primárním cílem musí být válečná strana NATO.

Zatímco mnoho soudruhů cítí, že je důležité, abychom řekli, že jsme v této válce proti oběma stranám, což je nepochybně pravda, musíme mít na paměti, že nejsme kazatelé, ale revolucionáři, a že nezáleží na tom, co říkáme, ale co děláme. Proto kromě abstraktních proklamací, že stojíme ve válce proti oběma stranám, musíme své praktické aktivity soustředit na něco, co je nejen politicky správné, ale také jediné fyzicky možné – boj proti naší vládnoucí třídě a jejím armádám a válečnému štvání.

Je smutné, že mnoho soudruhů anarchistů na Západě podlehl vlivu propagandy své vládnoucí třídy a někteří vědomě a mnozí nevědomě začali reprodukovat a podporovat postoje, které jsou objektivně v souladu s ukrajinským nacionalismem, západním šovinismem a evropským a americkým imperialistickým nacionalismem.

Zatímco někteří neinformovaní soudruzi na Západě by mohli věřit propagandě válečných štváčů o obrovském počtu „anarchistů“ a „antiautoritářských“ bojovníků, kteří jsou ve válce na Ukrajině součástí tábora NATO, my, kteří jsme již desítky let aktivní v anarchistickém hnutí ve východní Evropě, jsme si jistí, že tato čísla jsou čistou fikcí a že až do války bylo organizované libertariánské hnutí na Ukrajině poměrně malé a slabé. V tomto kontextu poskytování zbraní a další podpory kterémukoli z vojáků na frontě není nic jiného než účast v meziimperialistické válce a podpora jedné z válčících stran, což je v příkrém rozporu s našimi principy a ideály. Samozřejmě chápeme, že ve válce může být vstup do armády někdy pouze prostředkem k přežití, ale zásadně nesouhlasíme s tím, že by takové aktivity mohly být jakýmkoli způsobem označeny za antiautoritářské a záminky pro jejich podporu jako něco, do čeho by se anarchistické hnutí mělo zapojit.

Většina neevropských soudruhů zastává ohledně války na Ukrajině správnou antimilitaristickou linii, ale v mnoha případech tento postoj zastávají kvůli nesprávnému přesvědčení, že tato válka je stejná jako mnoho jiných nedávných válek, a že je to jen díky převládajícímu eurocentrismu, že se jí dostává tolik celosvětové pozornosti. Zatímco eurocentrismus je velký problém spojený se strukturálními vztahy v globálním kapitalistickém systému, je důležité zdůraznit, že tato válka není jako žádná jiná válka posledních let. Válka na Ukrajině je meziimperialistickou zástupnou válkou vedenou NATO a Ruskem a má nebezpečný potenciál a tendenci eskalovat a stát se třetí světovou válkou nebo dokonce jadernou konfrontací, což nelze říci o válkách jako byly občanská válka v Jugoslávii, konflikt Iráku nebo Afghánistánu. atd. Na druhou stranu očekávaná válka mezi NATO (a AUKUS) a Čínou na Tchaj-wanu má podobný potenciál jako válka na Ukrajině.

Cítíme, že moto /Žádná válka, ale třídní válka/, postoj, který (v době války!) zpochybňují někteří lidé prohlašující se za anarchisty, je jediný postoj přijatelný z hlediska naší anarchistické ideologie. Cokoliv jiného by znamenalo válečné štváctví a službu imperialistickým mocnostem.

O REAKCI BALKÁNSKÝCH ANARCHISTŮ NA VÁLKU NA UKRAJINĚ

Konkrétně v Srbsku: v období před válkou Srbsko veřejně prohlašovalo, že je vojensky neutrální, když pořádalo společná vojenská cvičení s NATO a Ruskem v poměru 10:1 – deset cvičení s NATO a jedno s Ruskem. Od začátku války Srbsko vyhlásilo neutralitu, kterou ve skutečnosti uplatňuje tak, že dosud na Rusko nevalilo sankce, ale také vyhlásilo ukončení všech společných vojenských cvičení s oběma stranami. Ale když už válka trvala rok, Srbsko

znovu zahájilo svá společná vojenská cvičení, nyní /pouze/ s NATO, zatímco srbské zbraně a munici stát posílá ve velkých objemech na stranu NATO, a území Srbska se využívá pro transport vojenského vybavení na Ukrajinu, opět na stranu NATO v této krvavé lázni.

Celý Balkán je zónou vlivu NATO, přičemž většina států v něm je oficiální součástí NATO, zatímco několik dalších států (včetně Srbska) a koloniálních území je pod naprostou kontrolou NATO. To je důvod, proč se náš boj na Balkáně proti válce musí soustředit na boj proti NATO a jeho armádám. ★

★ VÁLKA KAPITÁLU NA UKRAJINĚ ★
Devět poznámek a několik myšlenek⁴

Příspěvek skupiny Clandestina (Řecko)⁵

Jaká byla nejsmrtonosnější válka 21. století? Mnozí by odpověděli, že válka na Ukrajině. Jiní by řekli válka v Sýrii. Někdo by zmínil války v Iráku nebo Afghánistánu. Několik informovanějších čtenářů by mohlo jmenovat válku v Jemenu. Ve skutečnosti je v 21. století pravděpodobně nejsmrtonosnější neznámá válka v Etiopii („konflikt Tigray“, 2020–2022) s přibližně 600 000 civilními mrtvými a „nepočítaje v to mrtvé bojovníky z obou stran, které některé zdroje vojenské rozvědky vyčíslují na 100 000 až 200 000 padlých.“⁶ Aby se válka dostala do hlavních zpráv, musí se buď týkat lidí, se kterými se privilegovaní občané Západu mohou ztotožnit, a/nebo musí mít politický význam (rozpoznatelný rámec důležitosti) pro globální kapitalismus.⁷ Válka na Ukrajině signalizuje rozhodný posun směrem k bipolárnímu světu.

⁴ Tento text byl napsán v březnu 2023 jako příspěvek k přeshraniční diskusi soudruhů na Balkáně, kteří mají zájem o přípravu společné publikace o válce, kapitalismu a anarchistických reakcích.

⁵ Zdroj v angličtině: <https://bab2023.espivblogs.net/program/balkan-anarchists-against-war/capitals-war-in-ukraine/>

⁶ Mezinárodní edice *El País*, „Zapomenutá válka v Etiopii je nejkrvavější v 21. století“.

⁷ Barva pleti se již dávno proměnila v rozpoznatelný znak nezpochybnitelného práva západní civilizace utlačovat ostatní. Ale „bělost“ přestává být důležitá, pokud jde o zisk. Válka na Ukrajině bývá popisována jako „první válka na evropské půdě po 2. světové válce“, čímž se příhodně přeskakují války v Jugoslávii, nacionalistické krveprolití využívané k transformaci mocenských struktur a neoliberální „restrukturalizaci“ (= rabování). Ukrajinci se stali „Evropany“, když je začali bombardovat („skutečnými“ uprchlíci s bílou pletí ve srovnání s „falešnými“ tmavými uprchlíky). Předtím byli jen levnou pracovní silou.

Někteří anarchisté a levičáci volají po tom, abychom podpořili ukrajinské jednotky proti ruskému imperialismu, jiní anarchisté a levičáci svalují vinu na NATO s argumentem, že posílení „rusko-čínské aliance“ oslabí sílu západního imperialismu. Mnoho lidí v zemích dříve známých jako „východní Evropa“ přemýšlí, jestli „teď máme mluvit o kapitalismu, když jsme tak blízko válce?“, fašisté se pokoušejí získat stoupence tím, že se přejmenovávají na „protiválečné“ aktivisty, mnozí se ztrácejí v geopolitických analýzách a většina lidí si na tuto válku zvykla a zajímá je pouze to, když každých pár týdnů vzroste hrozba jaderné války.⁸ Masmédia a „hlasy rozumu“ nás vyzývají, abychom podpořili „náš“ kapitalismus ohrožený Putinovou a Si Ťin-pchingovou verzí, zatímco na kapitalistické periferii se ruská soukromá vojenská společnost Wagner vydává za agenta antiimperialistického boje. Přestože na nás kapitalismus jako globální systém smrti a destrukce útočí mnoha způsoby, odpor ke kapitalistickým válkám je spojen především s antiimperialismem. Ale „imperialismus“ jako koncept vytváří ohledně povahy kapitalismu zmatek, zatímco „antiimperialismus“ v praxi znamená podlehnout státní moci a přijmout nacionalismus jako „nutné zlo“, jako trojského koně nacionalismu a budování státu. Pokud si brzy nevytvoříme jasný postoj, který se globálně rozšíří i za hranice, s veškerou praktickou prací, kterou to obnáší, a pokud se nepostavíme proti všem falešným možnostem, které představuje „nová multipolární světová formace“, skončíme v budoucnosti, kde nebudeme mít na výběr.

Chceme-li zachránit budoucnost, musíme opravit minulost; musíme se osvobodit od zátěže vykonstruovaných konceptů minulosti – a přítomnosti.

1. IMPERIALISMUS NENÍ POSLEDNÍ, ALE PRVNÍ STÁDIUM KAPITALISMU

Podle běžné (a manipulovatelné) mylné představy je imperialismus relativně nedávný, spočívá v kolonizaci celého světa a je posledním stádiem kapitalismu. Tato diagnóza nás navádí na specifický lék: nacionalismus. Nabízí se jako protijed na imperialismus, protože národně osvobozené války údajně rozbíjejí kapitalistické impérium.

Taková diagnóza slouží svému účelu, ale nezabývá se žádnou skutečnou událostí nebo situací. Pravdě se přiblížíme, když postavíme myšlenku na

⁸ Zdá se, že občané Západu věří, že umírání na periferii kapitalismu není něco, o co by se měli starat, jako by to byla nějaká zvláštní místní tradice, podivný zvyk trvající stovky let. Ve skutečnosti nám říkají, že bychom se tyto lidi měli starat, až když dorazí na práh pevnosti-Evropa, a pak je musíme utopit ve Středozemním a Egejském moři a ponižovat je, bít a znásilňovat na hranicích Balkánu. Ale periferie se stále více přibližuje zemím kapitalistického jádra a tamní metody jsou importovány i do zemí jádra.

hlavu a řekneme, že imperialismus byl první stádium kapitalismu, že svět byl následně kolonizován národními státy a že nacionalismus je dominantní, aktuální a (doufejme) poslední etapa kapitalismu. Skutková podstata případu nebyla objevena včera; je stejně známá jako mylná představa, která ji popírá.

(Fredy Perlman. *The Continuing Appeal of Nationalism*, 1984)

2. PO STOVKY LET ODPOR PROTI KOLONIALISMU A KAPITALISMU NEZNAMENAL VYTVÁŘENÍ STÁTŮ A BUDOVÁNÍ NÁRODŮ

Moderní zpodobňování proletariátu jako evropské průmyslové dělnické třídy zakrylo první zkušenosti solidarity, sebeorganizace a sebeemancipace, které v Atlantiku projevila „mnohohlavá hydra“ zahrnující námořníky, piráty a deportované otroky. Marx žijící ve věku strojů a továren nepovažoval takové zkušenosti za pro budoucnost významné.

[Enzo Traverso, *Left-Wing Melancholia: Marxism, History and Memory*, 2017 (Malinconia di sinistra: Una tradizione nascosta, 2016)]

Důraz kladený v moderních dělnických dějinách na bílé, mužské, kvalifikované, placené, nacionalistické, majetné řemeslníky/občany nebo průmyslové dělníky zakryl historii atlantického proletariátu sedmnáctého, osmnáctého a počátku devatenáctého století. Tento proletariát nebyl monstrum, nebyla to jednotná kulturní třída a nebyla to rasa. Tato třída byla *anonymní, bezejmenná*. (...) Stejně jako Kalibán pocházela z Evropy, Afriky a Ameriky. (...) Byla bez genealogické jednoty. Byla *vulgární*. Mluvila svou vlastní řečí s výraznou výslovností, lexikonem a gramatikou složenou ze slangu, mluvy žebráků, žargonu a pidžinu – řeči z práce, ulic, vězení, gangů a doků. Byla planetární, svým původem, svými pohyby a svým vědomím. A konečně, proletariát byl samostatně činný, kreativní; byl – a je – živý, v pohybu.

(Peter Linebaugh a Marcus Rediker, *Mnohohlavá hydra. Skryté historie revolučního Atlantiku*, 2000)

3. VE SKUTEČNOSTI PRCHALY MILIONY LIDÍ NA CELÉM SVĚTĚ PŘED STÁTNÍ KONTROLOU A ÚTLAKEM JEŠTĚ DÉLE

Po dva tisíce let nesourodé skupiny, které nyní sídlí v Zomii (hornaté oblasti o velikosti Evropy, která se skládá z částí sedmi asijských zemí), prchaly před projekty organizovaných státních společností, které je obklopovaly – před otroctvím, odvody, daněmi, robotou, epidemiemi a válčením. James Scott (*The Art of Not Being Governed – An Anarchist History of Upland*

Southeast Asia, 2009) redefinuje státotvorbu jako formu „vnitřního kolonialismu“ a vypráví příběh národů Zomie z pohledu těch, kteří se z vlastní volby stali lidmi bez státní příslušnosti: „Horské národy jsou v nejlepším případě chápány jako uprchlé, uprchlické a ztroskotanecké komunity⁹, které v průběhu dvou tisíciletí prchaly před útlakem státotvorných projektů v údolích – před otroctvím, odvody, daněmi, robotou, epidemiemi a válčím.

Zomia je [...] propojena jako region nikoli politickou jednotou, která jí zcela chybí, ale srovnatelnými vzorci rozmanitého horského zemědělství, rozptýlením a mobilitou a drsným rovnostářstvím, které, ne náhodou, zahrnuje relativně vyšší postavení žen než v údolích.“

Podobné případy můžeme najít i v jiných částech světa: Ernest Gellner (*Svatí z Atlasu*, 1969) naprosto jasně ukazuje, že demarkační čára mezi Araby a Berbery v podstatě není linií kmene nebo civilizace, natož náboženství. Místo toho je to politická linie, co odlišuje subjekty státu od subjektů mimo jeho kontrolu. Pierre Clastres (*Společnost proti státu*, 1974) přesvědčivě tvrdí, že takzvané primitivní indiánské společnosti v Jižní Americe nebyly starobylé společnosti, které nedokázaly vynalézt stálé zemědělství nebo státní formy. Naopak, dříve to byli usazení pěstitelé, kteří opustili zemědělství a stálé vesnice v reakci na strašlivé důsledky dobytí Ameriky, tj. v reakci jak na demografický kolaps způsobený nemocemi, tak na koloniální nucenou práci. Uprchlické komunity v Brazílii, zvané „quilombos“ (největší z nich, Palmares, existující v letech 1605–1694, měla snad dvacet tisíc obyvatel), které byly domovem nejen uprchlých zotročených Afričanů, ale také domorodých obyvatel a chudých nebo marginalizovaných portugalských osadníků, byly jiný případ — jejich odkaz přežil až do konce 19. a počátku 20. století v podobě brazilských „sociálních banditů“, *cangaceiros*.

V našich končinách jsme měli kmenové populace žijící v balkánských horách, často zcela nezávislé na osmanské nadvládě, nebo, více na východ, národy stále žijící v kurdských horách. Všechny tyto oblasti byly také útočišti s charakteristickým rysem: „spleť identit, etnik a kulturních amalgámů, které jsou neuvěřitelně složité“ (Scott, 2009). Na počátku 20. století byla IWW jedinou organizací dělnického hnutí jdoucí napříč hranicemi, která si zachovala ducha tohoto *planetárního* proletariátu.

⁹ Uprchlí otroci v Americe a na ostrovech v Indickém oceánu, kteří si v 16.-19. století vytvořili vlastní osady.

4. ANTIIMPERIALISMUS NENÍ NĚCO OSVOBOZUJÍCÍHO, ALE JE TO PŘEDSÍŇ NACIONALISMU

Ústředním bodem leninského konceptu imperialismu je představa, že rozporuplný kapitalismus, který přináší intenzifikaci vykořisťování spolu s možností osvobození (jak ji popsali Marx a Engels), se kolem roku 1900 proměnil ve zcela „negativní“ kapitalismus. Ten druhý je „monopolní kapitalismus“ charakterizovaný finančním kapitálem, zkorumpovanou dělnickou aristokracií a imperialismem a je třeba proti němu bojovat a zničit ho všemi nezbytnými prostředky. „Úplně špatný“ na rozdíl od „rozporuplného“ kapitalismu je doplněn pojmem „špatný, zvrácený nacionalismus“, tedy imperialismus, versus dobrý, benigní nacionalismus (jako ve „zdravém vlastenectví“ atd.).

Leninské pojetí práva národů na sebeurčení je historicky zakořeněno v myšlence devatenáctého století, sdílené tehdy liberály a demokraty, že budování národa překonává pozdně feudální atomizaci a vytváří v rámci jednotné národní společnosti podmínky pro emancipační hnutí.

V leninistickém tvrzení, že „lid Východu“ potřebuje budování národa jako první fázi emancipace, zatímco ti na „Západě“ touto „fází“ již prošli a jsou připraveni na třídní boj bez omezení podle národnosti a etnika, se pravděpodobně odráží prvek orientalismu. (*Reálpolitika* „socialismu v jedné zemi“ rychle nahradila i tento geograficky omezený antinacionalistický postoj.)

[Marcel Stoetzler. „Kritická teorie a kritika antiimperialismu“, *The SAGE Handbook of Frankfurt School Critical Theory*, V3. 2018]

Během takzvané studené války byl „antiimperialismus“ používán k proměně kolonizovaného obyvatelstva celého světa v národní státy pod kontrolou místních komunistických stran a buržoazie, aby se vytvořil globální, také imperiální systém zaměřený na SSSR (a později také na Čínu). Připojení k vojenské mašinérii sovětského impéria by nové národní státy chránilo před drancováním jejich surovin „imperialisty“. Samozřejmě, že „vlast socialismu“ by se sama ujala tohoto „vykořisťování“ přírodního bohatství, zatímco její regionální spojenci měli provést rychlou industrializaci, aby zvrátili „nerovnoměrný vývoj“ „vnucený imperialismem“ – alternativní popis „primitivní akumulace“, ale pro „dobro socialismu“.

5. NACIONALISMUS NENÍ NEPŘÍTELEM KAPITALISTICKÉHO KOSMOPOLITISMU, JE JEHO NÁSTROJEM

Svou statečností dali [“občané Ukrajiny”] jasně najevo, že jsou ochotni zemřít za liberální ideály, ale pouze tehdy, když jsou tyto ideály zakotveny v zemi, kterou mohou nazývat svou vlastní.

(Francis Fukuyama, *A Country of Their Own – Liberalism Needs the Nation*, duben 2022)

Přestože přesvědčení, že nacionalismus je nepřitelem globalizovaného kapitalismu, je široce rozšířené, není to ani zdaleka pravda. Mohli bychom říci, že nacionalismus je nepřítel, o němž kapitalismus předstírá, že mu čelí, nepřítel, kterému kapitalismus aktivně pomáhá růst, vyvolený nepřítel. Tento nepřítel má specifickou funkci: prostřednictvím růstu populistického pravicového „odporu“ si kapitalismus vytváří falešného protivníka, takového, který spojuje rozdělováním a podporuje ty nejreakčnější ideologie, které může kapitalismus použít k ukáznění populace a vytváří napětí, které pak lze „vyřešit“ další výrobou zbraní a válkami. Tady není moc co dodat.

6. NOVÁ STUDENÁ VÁLKA KOEXISTUJE S KAPITALISTICKOU GLOBALIZACÍ

Podle německých vládních představitelů Rusko zvýšilo své příjmy z exportu plynu a ropy v roce 2022 o jednu třetinu, především prostřednictvím (pří-
mého) prodeje do Asie a Saúdské Arábie, kde se ropa rafinuje pro světový trh. Za celý rok 2022 se podle odhadů ruské vlády a Mezinárodní agentury pro energii Rusku podařilo zvýšit příjmy z vývozu ropy o 20 procent na 218 miliard dolarů. (...) Rusko také získalo 138 miliard dolarů ze zemního plynu, což představuje téměř osmdesátiprocentní růst ve srovnání s rokem 2021, protože rekordní ceny kompenzují snížení toků do Evropy.¹⁰

Američtí producenti ropy shrábli od ruské invaze na Ukrajinu zisky za více než 200 miliard dolarů, protože vydělávali na období geopolitických zmatků, které otráslý globálním energetickým trhem a poslaly ceny nahoru.¹¹ Když mluvíme o „ziscích a ztrátách“, „s dodatečnými přísliby ve výši téměř 37 miliard eur v prosinci vyčlenili Američané na podporu Ukrajiny celkem něco málo přes 73,1 miliard eur. Pro EU je srovnatelné číslo 54,9 miliard eur.“¹²

¹⁰ “How Russia Is Surviving the Tightening Grip on Its Oil Revenue”, *The New York Times*, 7. února 2023.

¹¹ “US oil producers reap \$200bn windfall from Ukraine war price surge”, *Financial Times*, 5. listopadu 2022.

¹² *Ukraine Support Tracker*, 21.02.2023.

V ještě dalším srovnání bilance zisku/ztráty z válek v Afghánistánu a Iráku se dočteme, že „s invází do Afghánistánu v roce 2001 vstoupil Blízký východ do dlouhého období války, ceny ropy vzrostly a podíl ropných společností na celosvětovém zisku je vyšší a vyšší. Během pětiletého období od srpna 2001 do července 2006 činil průměrný čistý příjem světového ropného sektoru 108 miliard USD ročně. Toto číslo lze srovnat s ročním ziskem pouhých 34 miliard dolarů za rok od srpna 1999 do července 2000 – skok o 75 miliard dolarů: válka stojí 100 miliard dolarů ročně a generuje dalších 75 miliard dolarů v ročním zisku z ropy“. (Jonathan Nitzan a Shimshon Bichler, *Cheap Wars*, srpen 2006)

Další příklad toho, jak vypadá nový bipolární/multipolární svět v rámci kapitalistické globalizace: Zatímco řecký stát dodává bojová vozidla, zbraně a munici na Ukrajinu¹³ a pomáhá vojákům NATO tím, že jim nabízí vojenské základny a přístavy, řecký průmysl lodní velkodopravy dominuje exportu fosilních paliv z Ruska.¹⁴

7. KONEC BIPOLÁRNÍHO SVĚTA 20. STOLETÍ OTEVŘEL NOVÁ ÚZEMÍ PRO KAPITALISTICKÉ RABOVÁNÍ, ALE TAKÉ OSVOBODIL ŽIVOTNĚ DŮLEŽITÉ EMANCIPAČNÍ SÍLY

Když se na začátku 90. let zhroutil „trojsvětový“ systém z dob studené války, nekolonialismus nabral prostřednictvím dluhu (a války) na síle. Již od 80. let 20. století prosazovaly MMF a Světová banka své „programy strukturálních úprav“, „otevřely se“ nezápadní ekonomiky a rozběhly se „přímé zahraniční investice“. Na druhé straně rozpad „východního bloku“ a globální vliv Sovětského svazu vedly k osvobození sil a hnutí, která dříve neměla jinou možnost než se připojit k jednomu ze dvou bloků „kasárenského socialismu“ (SSSR nebo Čína). Hnutí z „globálního jihu“ se v centrech globalizovaného kapitalismu začala setkávat s odporem a zrodilo se tak

¹³ Do začátku roku 2023: 142 bojových vozidel pěchoty BMP-1 s veškerou municí pro kulomety, 15 000 střel ráže 73 mm, 2 100 raket ráže 122 mm, 20 000 útočných pušek AK-47 Kalašnikov, 60 MANPAD FIM-92 Stinger, 17 000 dělostřeleckých střel ráže 155 mm a 1 100 protitankových raket RPG-18.

¹⁴ Až do 5. prosince 2022, kdy vstoupil v platnost zákaz EU dovážet ruskou ropy, řecké námořní společnosti „poskytovaly téměř největší tankerovou flotilu pro přepravu ruské ropy“. („How Greek Companies and Ghost Ships Are Helping Russia“, *Foreign Policy*, November 23, 2022). Mezi 24. únorem 2022 a 5. lednem 2023 odpluly z Ruska řecké tankery o celkové kapacitě 135,8 milionů tun a přepravovaly ropu, uhlí a plyn – „řecké lodní společnosti ovládají vývoz fosilních paliv z Ruska“ („Europe continues to finance Russia's war in Ukraine with lucrative fossil fuel trades“, *Investigate Europe*, 27 January 2023). Mezitím připravili cestu k dalšímu hromadění zisků poté, co vstoupily v platnost sankce oznámené na jaře 2022 (5. prosince 2022, zákaz EU dovážet ruskou ropy, 5. února 2023, zákaz EU dovážet rafinované ruské ropné produkty): „Desítky milionů barelů ruské ropy vypnuly Řecko – překládání nákladu probíhá v mezinárodních vodách“ („A Bay Off Southern Greece Becomes a Cog in Russia's Oil Supply Chain“, *Bloomberg*, February 23, 2023)

něco nového a zásadního. Hnutí farmářů v Indii, hnutí venkovských bezzemků v Brazílii, zapatistické hnutí v Mexiku, *piqueteros* v Argentině, hnutí obyvatel slamů v Jižní Africe a další se začala propojovat se squateri, feministkami, migranty, dělníky z nestabilních zaměstnání atd. v centrálních kapitalistických zemích a společně začali vytvářet horizontální síť komunikace a boje proti kapitalismu. Toto „hnutí za globální spravedlnost“ skutečně vypadalo, v určitém okamžiku, před zapojením sociálně demokratických a „radikálních“ levicových stran na Světovém sociálním fóru v Porto Alegre, a co je důležitější, až do útoků na Světové obchodní centrum „11. září“, jako návrat „strašidla, které obchází“ nejen Evropou, ale celým světem.

8. VÁLKA A KAPITALISMUS

Válka na Ukrajině a nová rozdělení, která vytváří, jsou dobré pro stát a kapitál; a jsou katastrofální pro lidstvo a jeho vyhlídky na emancipaci, což byly války vždycky. Kapitalismus od svých počátků nebyl založen pouze na rozvoji výrobních sil a vytváření nadhodnoty, ale také na rabování, ničení a válce. „...Podle Marxe tkví kořen konfliktu ve sféře výroby, klíčová jednotka politické ekonomie by měla být založena na práci – „společensky nutné abstraktní době práce“, kterou musí „produktivní dělníci“ v průměru strávit, aby vyrobili dané množství zboží (...) [náš přístup] je radikálně odlišný, kapitál není materiálně-ekonomická entita *ovlivněná* mocí. Je to moc – a vlastně nic než *moc*“.¹⁵

Kapitalismus jako neustále se rozšiřující globální mocenský systém je založen na své schopnosti proměnit vše v zisk a vytvářet hodnoty stejně tak prostřednictvím výroby jako prostřednictvím ničení (fetišismus zboží, odcizení, situacionistický pojem spektaklu, souhlas s výrobou a koopce prostřednictvím konzumerismu jsou v tomto procesu stejně důležité aspekty, zejména pro západní společnosti, ale nejsou tématem tohoto článku).

Válka ukazuje občanů a spojuje je se zájmy vládnoucí třídy („válka je zdravím státu“, *The State*, Randolph Bourne 1886–1918). V geopolitické analýze není místo pro sociální hnutí, a pokud ano, jsou to jen nástroje v ruce vlády.

¹⁵ Shimshon Bichler and Jonathan Nitzan, “Growing Through Sabotage. Energizing Hierarchical Power”, *Review of Capital as Power*, Volume 1, issue 5, 2020.

Také válečný průmysl je stále odvětvím, které musí prodávat své zboží, otevírat nové trhy, zvyšovat spotřebu a výrobu atd.

Když se bude vydělávat více peněz tím, že půjdeme do války, než tím, že se do války nevstoupí, válka bude vždy onou volbou.

Navíc se válka ukazuje jako nutnost, když kapitalismus čelí chronické stagnaci a nasycení globálních trhů. Cykly destrukce a rekonstrukce jsou odpovědí na potřebu udržovat akumulaci tváří v tvář stagnaci.

„Stagnace“ popisuje dva hlavní problémy kapitalismu: vyčerpání surovin a inflaci dluhu. Kapitalismus jako systém musí, aby zůstal vyvážený, vždy expandovat. Poté, co expandoval po celé planetě, pokusil se expandovat do budoucnosti (prostřednictvím peněz z dluhu) a nyní investuje do ničení. Většina lidí si neuvědomuje, že banky mohou půjčovat peníze, které nevládní, a že jediné „skutečné peníze“ jsou ty, které jsou zaplacené jako dluh. Ty jsou ale ukradené z budoucnosti. A „peníze z dluhu“ vytvářejí obrovskou bublinu. Podle MMF (12. prosince 2022) globální dluh výrazně přesahuje úroveň, na níž byl před pandemií, a to navzdory prudkému poklesu v roce 2021, a je vyčíslen na 247 % celosvětového hrubého domácího produktu. Pro srovnání v roce 2007, před globální finanční krizí, to bylo přibližně 195 % HDP. Globální dluh v roce 2022 nadále roste, i když mnohem pomalejším tempem a dosáhl rekordních 235 bilionů dolarů. Mnoho lidí si také myslí, že kolaps bank ohrozí globální kapitalismus. Ztráty bank ale vždy platí daňoví poplatníci a dochází k rozsáhlým privatizacím, abychom se „zachránili před krizí“.

Dokud budou lidé i nadále věřit v ekonomiku, budou krize využívány ve prospěch kapitalismu.

„Společenská smlouva peněz, jak je známe dnes, je založena na důvěře, kterou do nich vkládá veřejnost. A protože peníze jsou základem celého finančního systému, stabilita systému závisí také na důvěře... Peníze s nuceným oběhem (papírové nebo digitální peníze, které nejsou kryty drahými kovy nebo komoditami, dnes téměř všechny národní měny) jsou aktivem bez vnitřní hodnoty... jejich hodnota jednoznačně vychází z důvěry. To je důvod, proč je emitent peněz tak mocný.“

(*Hodnota důvěry*, projev A. Carstense, generálního ředitele BIS, Madrid, Španělsko, 6. března 2023¹⁶)

¹⁶ BIS: Banka pro mezinárodní platby. Byla vytvořena po první světové válce, aby „vyrovnala“ dluhy vítězů i poražených, a byla řízena představenstvem zastupujícím hlavní evropské národní banky a americké soukromé banky. Během druhé světové války banka nadále fungovala a vydělávala peníze, ať už zdánlivě vítězil kdokoli. Vzbudila „kontroverzi“, protože akceptovala zlato zabavené nacisty v okupovaných zemích

Peníze jsou v každém případě imaginární konstrukce, vynucená smlouva reprodukována díky důvěře lidí v ně a v ekonomiku obecně, nebo lépe řečeno v jejich vnucené neschopnosti přijít s něčím jiným.

Peníze produkované dluhem se nám jeví jako zcela imaginární, nepředstavitelné vyjádření iracionality systému, kterou se snažíme racionalizovat. Peníze vytvořené v místech výroby se nám zdají reálnější, cítíme vztek, protože nedostáváme dostatečně zapláceno, protože ostatní profitují z naší práce v zaměstnání, které je nepříjemné, uráží naši důstojnost a poškozuje naše zdraví.

Když už mluvíme o penězích „krytých komoditami“: Kdyby zítřejší imaginární peníze nabyly „skutečné“ existence po rozhodnutí privatizovat vzduch, který dýcháme, zdály by se nám potom reálnější? Zní to neuvěřitelně, že? Ale proč se privatizace vody, lesů, přírodních zdrojů obecně a základních služeb, jako je zdravotnictví nebo školství nebo privatizace války, jeví jako rozumné, když ne proto, že jsme přijali, že bychom si tyto věci měli kupovat?

8B. „CREDO“, „ÚVĚŘ“, „INVESTITŮRA“

Credit, 15. století, (z latinského slovesa *credo*, což znamená „věřím“) je důvěra, která umožňuje jedné straně poskytovat peníze druhé straně (a tím vytvářet dluh).

Investitura, konec 14. století, byl oděv nového držitele úřadu [*vládce, biskupa, soudce*] symbolizující moc. (Ve feudální společnosti) formální udělení vlastnického práva k lénu nebo jinému beneficiu. Původem ze středověké latiny *investitūra*.

Investovat, „oblékat, ošatit“. Význam „použít peníze k vytváření zisku“ je doložen od počátku 16. století v souvislosti s obchodem ve Východní Indii, prostřednictvím představy dát vlastnímu kapitálu novou formu. Vojský význam „oblékat, obklíčit s nepřátelskými úmysly“ je také z 16. století.

(online slovníky, zvýrazněno autory)

nebo roztavené z prstenů a zlatých zubů obětí holocaustu, které bylo přesunuto do sídla BIS ve Švýcarsku. To byl hlavní důvod, proč mnozí po skončení druhé světové války požadovali její zrušení. Anglický ekonom John Keynes trval na tom, že je důležité ponechat hlavní funkce BIS pod novým názvem (MMF a Světová banka), zatímco samotná BIS zůstala až do zavedení eura jen málo aktivní, pouze regulovala evropské měny. V letech 1990–2000 se BIS úspěšně globalizovala a její role nabyla na významu po finanční krizi v letech 2007–2008.

9. PO NEÚSPĚŠNÉM POKUSU O BLESKOVOU VÁLKU SE VÁLKA NA UKRAJINĚ ZMĚNILA V ZÁKOPOVOU VÁLKU S PĚŠÁKY, S NIMIŽ SE ZACHÁZÍ JAKO S POTRAVOU PRO DĚLA. KDO PLATÍ TUTO CENU?

Válečný kapitalismus využívající menšiny, stanné právo proti dělnickým a sociálním hnutím v Rusku a na Ukrajině, „restrukturalizace“ ekonomiky Ukrajiny. A odpor.

Ruské regiony, často s muslimskou populací, které zažívají nejvyšší míru chudoby, zmobilizovaly největší podíl branců, kteří mají být posláni bojovat na Ukrajinu. V září 2022 policie použila ostrou municí a střetla se s demonstranty v jihoruském regionu Dagestán, během veřejných nepokojů proti Putinovu rozhodnutí poslat další statisíce mužů do války na Ukrajinu. V říjnu 2022 v migračním centru Sacharovo na moskevském předměstí Sobyjanin (starosta Moskvy) inzeroval „jednotné kontaktní místo“ pro migranty, kteří by se chtěli připojit k válečnému úsilí a zároveň požádat o pracovní povolení nebo občanské doklady. Síly skupiny Wagner bojující u Bachmutu čítají téměř 50 000 žoldáků, mezi nimi 40 000 odsouzených.

V zimě 2022–2023 nastoupily stovky ukrajinských vojáků a policistů do ukrajinského regionu, kde žijí etničtí Maďaři (na západě země), a sháněli a odváděli kohokoli, koho se jim podařilo chytit, včetně příslušníků romské populace. Od prvních dnů války Zelenskij oznámil, že „Ukrajinci se skutečnými bojovými zkušenostmi budou propuštěni z vazby a budou moci kompenzovat svou vinu na nejožehavějších místech“.

Mezitím se v Rusku i na Ukrajině používá válečné hospodářství k zesílení útoků proti dělnickému a sociálnímu hnutí (Ukrajina k tomu použila stanné právo). Navíc „restrukturalizace“ ekonomiky Ukrajiny byla jednou z přírodních reakcí na válku: „[Ukrajina] jde proti jakékoli ekonomické teorii války. Předpokládá se, že intervencionismus a kontrola výroby ze strany státu byly tím, co převládalo ve dvou válkách 20. století, které otřásly světem. Válčící státy mají tendenci znárodňovat klíčová odvětví ekonomiky, aby maximalizovaly výrobu zbraní a stabilizovaly ekonomiku. Snaží se posílit národní nákup, podpořit úvěry, zrušit vnitřní dluh a přestat platit zahraniční dluh (...) Je zajímavé, že se to na Ukrajině nestalo, ve skutečnosti se děje pravý opak (...) Zrušením tolika daní a řečmi především o poválečné rekonstrukci ve smyslu bezcelních zón pro export válka paradoxně

zaznamenala zintenzivnění tohoto fiskálního modelu [“nízké daně pro velké společnosti jsou klíčem k růstu a prosperitě”]. (...) Zatímco ukrajinští dělníci se postavili za svou zemi a dělali vše, co bylo v jejich silách, aby věci fungovaly ve velmi těžkých časech, vláda prosadila několik reforem, které dále omezovaly práva na pracovišti. (...) První návrhy pracovních zákonů se objevily na začátku července [2022] na konferenci o obnově Ukrajiny, která se konala na idylickém břehu jezera Lugano ve Švýcarsku.“¹⁷

Před válkou došlo k pozoruhodnému nárůstu dělnických protestů v Rusku a také k povstání v Bělorusku a Kazachstánu: „Konflikt, který nyní na Ukrajině řeší tanky, dělostřelectvo a rakety, je stejný konflikt, který policejní obušky potlačily v Bělorusku, [Kazachstánu] a samotném Rusku.“¹⁸ Sociolog Pjotr Bizyukov se snaží vykreslit skutečný obraz odporu pracujících v Rusku tím, že sleduje protesty dělníků po celé zemi. „V roce 2008, kdy náš projekt začal, jsme zaznamenali pouze 95 protestů pracujících (...) Rok 2020 byl rekordní, když jsme shromáždili 437 protestů [na pozadí globální pandemie] (...) 73 % ruských protestů pracujících v roce 2021 proběhla bez účasti odborů. Rok 2022 začal poměrně silně – jako ty roky, kdy byl počet dělnických protestů rekordně vysoký. Ale na konci února 2022 začala „zvláštní vojenská operace“ a v březnu 2022 došlo k nečekanému poklesu [dělnických protestů]. Lidé byli jako zmrzlí, vyděšení, omráčení.“¹⁹

Odpor proti válce v Rusku stále pokračuje, i když veřejné protesty, které se konaly během prvních týdnů po válce, již dávno ustaly v důsledku policejní represe: „Podle výpočtu horizontální skupiny pro lidská práva Solidarity Zone bylo od začátku plné invaze na Ukrajinu v Rusku stíháno 112 lidí na základě obvinění z radikálních protiválečných akcí nebo příprav na ně. Z toho 51 bylo perzekuováno za žhářství náborových úřadů nebo jiných administrativních budov, 36 za sabotáž železnice, 17 za přípravu jiného druhu žhářství, 7 za zapálení vozů Z.“²⁰

K tomu je třeba přičíst ruské vojáky, kteří dezertují, a zvyšující se počet ukrajinských vojáků, kteří opouštějí své pozice nebo se bouří proti rozkazům velitelů (v lednu 2023 byl na Ukrajině podepsán nový trestní zákon,

¹⁷ Alejandro Marcó del Pont, Un experimento neoliberal llamado Ucrania.

¹⁸ Volodymyr Ishchenko, “Behind Russia’s War Is Thirty Years of Post-Soviet Class Conflict”, *Jacobin* magazine, 10. března 2022.

¹⁹ <http://www.trudprotest.org/2022/03/трудовые-протесты-в-россии-в-2021-г-часть-3/>

²⁰ Fiery Anniversary. The special review of subversive news from Russia, February 27, 2023, libcom.org.

který zavádí přísnější tresty pro dezertéry a vzbouřené vojáky a zbavuje je práva na odvolání).

10. NĚKOLIK MYŠLENEK

Vše výše uvedené může znít dobře teoreticky nebo jde o více či méně zajímavé informace, ale jak bychom měli jednat, pokud chceme věci zvrátit?

a) Nemáme odpověď na všechny otázky a nechceme předstírat, že je máme. Na druhou stranu přijmout obecný postoj proti válce založený na tradičních anarchistických hodnotách a teoriích ve skutečnosti není řešení, pokud to v praxi znamená nedělat nic.

b) Hlavní válka na Západě je stále válka o mysl lidí.

Přestože jsme nikdy nemohli obhajovat politickou volbu vstupu do ukrajinské armády, nebyli jsme (zejména během prvních dnů války) v takové pozici, abychom mohli hodnotit osobní volbu vstupu do jednotek „Územní obrany“. Ale teď, když čas uplynul a některé věci se vyjasnily, je třeba některé věci říci.

Pocházíme z regionu (Balkán), který byl opakovaně zmítán nacionalismem. Pocházíme ze země, která byla více než 50 let ve válce,²¹ v níž budování národa znamenalo nenechat lidi mluvit jazykem jejich rodičů, která mlčela tváří v tvář vyhlazování židovského obyvatelstva v Řecku, zacházela s řeckými uprchlíky, kteří přišli do Řecka po uzavření Smlouvy o výměně obyvatelstva z roku 1923 rasisticky a brutálně je vykořisťovala jako levnou pracovní sílu (ačkoli ve skutečnosti byli považováni za integrované, když šlo o to, aby bojovali ve druhé světové válce). Pocházíme ze země, kde se „komunistická“ strana obrátila od internacionalismu (tj. podpory práva slovanského makedonského lidu na sebeurčení ve 30. letech 20. století) k „antiimperialistickému vlastenectví“ počínaje lety po občanské válce až dodnes. Zde je třeba poznamenat, že za jugoslávských válek komunistická strana podporovala „antiimperialistu“ Miloševiče, a to nikoli v důsledku nějaké diskuse nebo požadavku svých členů, ale pouze proto, že tak rozhodli straničtí vůdci. A to vše se dělo, zatímco bylo nacionalistické šílenství vyvolané kolem posvátného jména Makedonie využíváno k vytvoření jednotné nacionalistické populace, která vykořisťovala levnou pracovní sílu

²¹ Řecko-turecká válka 1897, ozbrojený konflikt o Makedonii 1904-1908, První balkánská válka 1912, Druhá balkánská válka 1913, První světová válka 1914-1918, účast na „intervenci na jihu Ruska“ proti bolševickému režimu 1919, Řecko-turecká válka 1919-1922, vojenská diktatura 1936, Řecko ve druhé světové válce 1940-1944, občanská válka 1946-1949.

albánských migrantů a zabíjela je a využívala migrantky z bývalých „východních zemí“ jako sexuální otrokyně, služby a uklízečky, a jako importované nevěsty.

Pocházíme ze země, kde byly všechny antiautoritářské hlasy po deseti letech umlčovány kvazidiktátorskou pravicovou vládou i stalinistickou stranou a kde mohli antiautoritářský přístup vyjadřovat pouze lidé, kteří buď zemi opustili, nebo své myšlenky maskovali jako literaturu.

Podívejme se na některá politická rozhodnutí, která se objevila po začátku války na Ukrajině, nikoli jako osobní volba, ale „abychom nebyli politicky zdiskreditováni“ (takové postoje byly samozřejmě spojeny s argumentem „jak o tom můžete mluvit, pokud tam nebydlíte“). Scénář „nezávislého vojenského odporu“, který na Ukrajině koloval v prvním období války, se brzy rozplynul, zejména po militarizaci „Územní obrany“ a přeměně konfliktu v zákopovou válku. Není to pobuřující mluvit ve prospěch vstupu do armády, zatímco vojáci dezertují a k tomu, aby lidé šli na frontu, se používá brutální síly? Zelenského režim si evidentně zvolil eskalaci války, nikdy se nedozvíme, co se mohlo stát, kdyby v prvních dnech války namísto nařízeného zákazu vycházení vyšly miliony lidí do ukrajinských ulic, aby zastavily ruské jednotky. Víme, že se to skutečně spontánně na různých místech během prvních týdnů invaze dělo, a také víme, že během ruské okupace Chersonu došlo k protestům, které se setkaly s menším násilím než například nedávné protesty v Řecku. (V jiných případech, většinou v menších městech nebo vesnicích, však ruské síly reagovaly střelbou do vzduchu a v některých případech i na demonstranty). Celkem byly v prvním měsíci války zaznamenány protesty a blokády proti pohybu ruské armády ve zhruba 20 ukrajinských městech a vesnicích, přičemž bilance je jeden mrtvý a 13 zraněných. Pro srovnání, během 9 dnů povstání v Kazachstánu v lednu 2022, které bylo potlačeno pomocí ruských jednotek, bylo zabito 227 lidí.

Dalším argumentem předloženým na obranu vstupu do „teritoriální obrany“ bylo, že kompromisy jsou nevyhnutelné, a příkladem byla spolupráce YPG/YPJ s americkými vojáky. Ať už si o Rojavě myslíme cokoli²², nemůžeme dělat paralelu mezi anarchisty, kteří vstoupili do ukrajinské armády „jako nezbytný kompromis“ s rojavským kompromisem o přijetí pomoci od

²² I když si nejsme jisti, zda byl obrat od vlasteneckého stalinismu k demokratickému konfederalismu volbou nebo nutností, a nemůžeme než shledávat trochu zvláštním fakt, že bylo horizontální organizování nastoleno rozhodnutím vedení hierarchické organizace, je jen dobře, že se nové generace kurdských rebelů nebo rebelů jiného původu odkloní od nacionalismu, kultu vůdcovství, mučednictví atd. Není třeba dodávat, že se zdá, že v této oblasti není jiná lepší volba a že je třeba bránit rojavský experiment před jeho nepřáteli.

západních kapitalistů, protože v případě Rojavy mají rebelové kontrolu nad oblastí, kde se mohou pokusit vytvořit svou představu o spravedlivé společnosti, zatímco na Ukrajině tomu tak zjevně není (a účast anarchistů na národní obraně může vláda využít jen jako důkaz, že brání otevřenou a svobodnou společnost proti autoritářskému a obskurnímu ruskému státu).

Objevil se také argument, že pokud se sociální hnutí nebude podílet na obraně národa, bude politicky zdiskreditováno. Jak se budou po válce dívat na lidi, kteří se rozhodli sloužit ukrajinské vládě, vládě, která s vojáky zacházela jako s potravou pro děla, vládě, která využila válku k privatizaci a prohloubení kapitalistického vykořisťování, vládě, která použila stanné právo k zákazu stávek, likvidaci Fondu sociálního pojištění (což znamenalo snížení mezd pro miliony dělníků), rozprodání zemědělské půdy a privatizaci lesů, vládě, která předala bezprecedentní moc ukrajinskému stavebnímu průmyslu a přijala zákon, který má dopad na přibližně 70 % zaměstnanců v zemi? Hlavním nástrojem úpravy pracovněprávních vztahů mezi zaměstnavatelem a zaměstnanci v malých a středních firmách budou podle nového zákona individuální smlouvy.

„Části levice, které podporují vojenský odpor, tvrdí, že kromě okamžité sebeobraný životů a domovů je válka i o obraně ‚svobody‘ pracujících na Ukrajině v budoucnosti. Tento argument zapadá do logiky mýtu o národní suverenitě, v níž dělníci mohou demokraticky rozhodovat o svém osudu. Za prvé, jako každá jiná ekonomika, ani ekonomika na Ukrajině není „národní“ ekonomikou, je hluboce integrována do mezinárodních investic, managementu dluhu a obchodu. Za druhé, kapitál a stát na Ukrajině jsou více než ochotni využít válku k další deregulaci trhu práce a podkopání chatrné vrstvy formální demokracie, která existuje.“²³

Nyní se přesuneme na opačný konec spektra. Nebudeme se obtěžovat lidmi, kteří podporují ruskou invazi, protože si myslí, že to nějakým způsobem představuje osvobozující kontinuitu „starého dobrého sovětského medvěda“ (militarismus, autoritářství a represe *samozřejmě* skutečně představují kontinuitu mezi sovětskou vládou a Putinovým režimem, zatímco *politictí kapitalisté*²⁴ jsou kontinuitou státního kapitalismu maskovaného jako „socialismus“). Přirozeně považujeme za nechutné oslavovat smrt a

²³ Angry Workers, *Myšlenky o ukrajinské válce: Přehodnocení původního postoje po roce krveprolití*, 11. února 2023 <https://www.angryworkers.org/2023/02/11/thoughts-on-the-ukraine-war-initial-positions-revisited-after-one-year-of-bloodshed/>

²⁴ Více o „politickém kapitalismu“ viz: Volodymyr Ishchenko, „Behind Russia's War Is Thirty Years of Post-Soviet Class Conflict,“ časopis *Jacobin*, 10. března 2022.

krveprolití ve jménu „ušlechtilých věcí“, „geopolitické analýzy“ nebo „vysoké politiky“.

Existuje také skrytá podpora ruské invaze, ať už úmyslná nebo ne. Mluvit pouze o odpovědnosti NATO z rozpoutání války na Ukrajině je v praxi ve většině případů skrytý způsob podpory ruské invaze. A je to čím dál tím horší: v zemích, jako je Řecko nebo Srbsko, znamená vymezování se se pouze proti NATO s tvrzením, že jde o skutečný revoluční defetistický postoj²⁵ používat falešný argument, protože jde o země, kde jsou proruské nálady nejrozšířenější a kde je NATO konceptualizováno jako cizí těleso (logickým závěrem tohoto politického myšlení by bylo taktické spojení se stejně proti NATO orientovanou Orbánovou vládou...).

Vrátíme-li se na rozumnější úroveň debaty, musíme zdůraznit, že v rozporu s myšlenkou, že multipolární svět by znamenal konec kapitalistické globalizace a ekumenické vlády západního kapitalismu (a vytvořil by tak lepší podmínky pro sociální hnutí) ve skutečnosti, jak jsme již zmínili, byl to konec bipolárního světa, který uvolnil emancipační potenciál a dal příležitost vytvořit globální hnutí, které by mohlo spojit hnutí na periferii kapitalismu a boje v jádrech kapitalistických zemí.

Nadnárodní hnutí se po ruské invazi na Ukrajinu víceméně neprojevovalo. Víme pouze o zapatistické iniciativě za „13. březen [2022] proti všem kapitalistickým válkám“²⁶ a o Stálém shromáždění proti válce (PAAW)²⁷.

Kromě našich očividných povinností (bránit vojáky, kteří dezertovali z ukrajinské armády a lidi odmítající jít do armády, podporovat vězně z protiválečných akcí uvnitř Ruska – protesty, sabotáže, žhářství –, podporovat ukrajinské migranty v Evropě, propojovat odpor proti válce se všemi tu a jinde vznikajícími sociálními hnutími a bojovat proti předpokladům války – militarismu, nacionalismu, rasismu a patriarchátu), jsou ještě další věci, které je třeba udělat. Musíme si uvědomit své slabiny, překonat svůj zmatek a apatii a převzít iniciativu.

Opakujeme: Je životně důležité, abychom vytvořili jasný postoj (a rozšířili jej globálně, přes všechny hranice) proti všem falešným možnostem, které představuje „nová multipolární světová formace“. Musíme mluvit a organizovat se. Nejlepší akce jsou vždy výsledkem kolektivní inteligence.

²⁵ Bojovat nikoli s „nepřitelem“, ale proti volbám vládnoucích tříd, které vyslaly své nižší třídy do bitvy.

²⁶ Viz <https://enlacezapatista.ezln.org.mx/2022/03/11/sunday-the-13th/>

²⁷ Viz <https://www.transnational-strike.info/2022/03/22/a-permanent-assembly-against-the-war/>

Musíme uniknout z rámce kapitalistického myšlení, vytvořit komunity, vytvořit terén nepřátelský kapitalismu a stát se *Mnohohlavou Hydrou*²⁸, *planetárním* proletariátem. ★

²⁸ Peter Linebaugh a Marcus Rediker, *The Many-Headed Hydra. The Hidden History of the Revolutionary Atlantic*, 2000.

★ VAŠE VÁLKY – NAŠI MRTVÍ ★

Příspěvek federace pro anarchistické organizování FAO-IAF
(Slovinsko/Chorvatsko)²⁹

Uplynul více než rok od doby, kdy již tak dlouhá a ničivá válka na Ukrajině eskalovala do nových výšin masového organizovaného technologického masakru a definitivně vstoupila do povědomí světa. V únoru 2022, po téměř osmi letech občanské války, která si vyžádala tisíce životů a způsobila obrovské škody, zahájily vojenské síly pod velením Ruské federace rozsáhlou invazi na území ukrajinského státu, která se setkala s rozhodnou ozbrojenou reakcí vojenských sil pod velením Ukrajiny. Jak bitvy pohlcovaly města i venkov, tok zbraní do nově vytvořené válečné zóny se dramaticky zvýšil. Velké části země a populace jsou nyní pod skutečnou vojenskou okupací, celá města a rozlehlé oblasti se změnily v postapokalyptické zóny smrti. Do této chvíle se mnoho států, armád, zpravodajských služeb a dalších struktur aktivně tak či onak zapojilo do války, mnohé z nich v návaznosti na své předchozí závazky. Vnitřní nestálost vojenského konfliktu mezi silnými a technologicky vyspělými armádami neustále zvyšuje globální geopolitické sázky, zatímco potřeby a zájmy civilního obyvatelstva jak ve válečné zóně, tak jinde ve světě, jsou všemi válčícími stranami odsouvány na vedlejší kolej. Válka pokračuje a logika, která ji uvedla do pohybu, se normalizuje.

²⁹ Zdroj v angličtině: <https://bab2023.espivblogs.net/program/balkan-anarchists-against-war/your-wars-our-dead/>

Po téměř roce a půl se mnozí nestarají jen o pokračující každodenní teror frontových jatek, nucených odvodů, útoků na civilní obyvatelstvo a celkovou totalitní povahu válečného režimu, ale také o to, co se bude dít dál. Úzkost mnoha lidí na celém světě živi i tvrdošíjná prohlášení válečných štváčů na obou stranách frontové linie. Oficiální řečníci vládnoucí třídy, která předsedá oběma stranám války, běžně evokují možnost jaderného Armagedonu a nutnost nacionalisticky motivovaného militaristického obrození v příslušných zeměpisných oblastech. Všechny válečné strany se usilovně snaží vnutit svou pravdu obyvatelstvu, kterému vládnou, a světu obecně. Přesto, stejně jako ve většině ostatních válek, existuje mnoho lidí, kteří se rozhodnou nevyhovět rozkazům velitelů na obou stranách a často tak činí s rizikem, že budou zesměšňováni, stigmatizováni, cenzurováni, kriminalizováni, uvězněni nebo jim bude ublíženo jinak.

Stejně jako mnoho jiných jsme i my, politické skupiny a jednotlivci přidružení k *Federaci pro anarchistické organizování* (FAO), diskutovali, reagovali a přemýšleli o této nové válce. Činili jsme tak na pozadí mnoha předchozích zkušeností z posledního desetiletí a půl, kdy jsme se zabývali otázkami války, okupace a odporu.

Otevřeli jsme spoustu otázek a dospěli k některým závěrům. V rámci našeho úsilí jsme naslouchali a jednali s našimi soudruhy z různých částí světa, včetně těch z Ukrajiny. Tento text představuje částečné shrnutí závěrů, ke kterým jsme dospěli. Bez ohledu na jejich potenciální sílu uznáváme, že zde řešené problémy jsou obtížné a že žádné slovo nemůže vyrovnat hrůzy, které tolik lidí zažilo. Přes veškerou složitost mezinárodní politiky obecně a války jako specifického fenoménu obzvláště, a přes rozpory vyplývající z jakékoli politické činnosti věříme, že naše závěry jsou jednoduché a jasné. Jsou především také otevřeny vůči budoucímu rozvíjení. Upřímně doufáme, že náš příspěvek bude možné posuzovat ve spojení s našimi předchozími vyjádřeními a politickými závazky.

Jsme si vědomi, že v tomto specifickém kontextu jsme relativně privilegiovaní v tom smyslu, že naše životy nejsou bezprostředně ohroženy válečnými zbraněmi. Máme tu výsadu, že si můžeme dopřát čas sejt se jako kolektivní sociální a politický orgán a klást si otázky, aniž bychom museli okamžitě přicházet s praktickými odpověďmi, na kterých by závisely naše životy. Toto je privilegium, které je mnohým na frontě v Palestině/Izraelu, v Sýrii, v Jemenu, v Etiopii, na Ukrajině a na mnoha dalších místech, která jsou v současnosti pohlcena válkou, odepráno. Přesto nevěříme, že by určitá relativní privilegia měla člověka nutit mlčet. Jsme si vědomi

skutečnosti, že pro některé může být tento postoj kontroverzní. Přesto jsme se vědomě rozhodli takový postoj zastávat a děláme to otevřeně.

Věříme, že i v těch nejtěžších dobách existuje možnost stát si za svým, nestáhnout se do izolace, paralýzy a ticha, ale naopak aktivně věci reflektovat a pokud se naskytne příležitost, jednat. Věříme, že to je to, o čem by měli anarchisté a anarchistické hnutí jako celek usilovat. Ve skutečnosti je to přesně tento úhel pohledu, který mnohé z nás na prvním místě přivedl k anarchistickému hnutí. Jsme si vědomi toho, že jednat tímto způsobem může přivést člověka do konfliktu s mocnostmi a jejich operacemi, kterými vyrábí souhlas se svými činy. Kromě toho chápeme, že v těchto časech zjevného zmatku a nejistoty můžeme mnoho vytěžit z analýz, pozic a praktik mnoha našich předchůdců, kteří se účastnili soustavné anarchistické činnosti ve specifickém historickém a politickém kontextu předchozích dob. To neznamená, že máme v úmyslu hodit našeho Malatestu, Goldmanovou, Duruttiho, anonymního kronštadtského námořníka, Machna nebo kohokoli jiného do ohně debaty s tvrzením, že právě odkazy tohoto druhu spor vyřeší. To by bylo proti duchu toho, co chápeme jako anarchismus. Bylo by to ahistorické a bylo by to také neslušné. Pouze tvrdíme, že už před námi tu byli lidé, kteří se zabývali tématy, která nejsou nepodobná těm, které řešíme nyní, a že přišli se zajímavými analýzami a návrhy, které můžeme dobře využít i my.

[...]

KAPITALISMUS, KRIZE, KONEC NEOLIBERALISMU A VÁLKA

Ve své snaze o nekonečnou akumulaci kapitálu a neomezený ekonomický růst se kapitalismus rozvinul jako globální systém poháněný neustálým vykořisťováním dělníků, jiných lidí a zvířat a přírody. Přestože se jedná o globální systém, není postaven na harmonii všech svých částí, ale na logice konkurence, která se nachází na všech úrovních: konkurence v rámci společnosti, konkurence mezi jednotlivými společnostmi, konkurence mezi centry kapitalistické moci; a není vůbec překvapivé, že jednou ze základních fantazií kapitálu je vnučovat dělnické třídě podmínky nejbrutálnějšího soupeření o životní potřeby, jako je jídlo, bydlení a společenské vztahy.

Zatímco víra v neomezený ekonomický růst je základní ideologickou premisou kapitalistického systému, limity expanze ve skutečnosti existují, a stejně tak existují i limity rozpínání panství nacházejícího se pod kontrolou konkrétní kapitalistické moci. Ať už ve formě odporu nebo omezené

dostupnosti dělníků, omezených přírodních zdrojů, pochybných ekonomických biblí, o které se opírá při své reprodukci, nebo ve formě konkurenčního centra kapitalistické moci, manažeři kapitalistického systému jsou navždy pronásledováni duálním strašidlem krizí a expanze. Celá jeho historie je charakterizována dlouhou cestou od jedné ničivé krize ke druhé. Teprve v posledním desetiletí a půl dostávají krize jiná jména, např. ekonomická krize, migrační krize, krize Covid-19, klimatická krize. Navzdory různým názvům byla reakce úřadů na tyto údajně velmi odlišné výzvy nápadně podobná: obrovské investice do propagandistického úsilí o zavedení monolitického narativu, posílení různých státních a parastátních struktur represe, sledování a kontroly, militarizace, digitalizace a byrokratizace, inovace a zakotvení politiky nenávisti, násilí a vyloučení, pronásledování společenské opozice a nesmírná destrukce životů lidí a zvířat.

S koncem neoliberální éry globálního ekonomického systému jsou jeho ideologické sliby všude odhalovány jako prázdná slova. Sama vládnoucí třída si je dobře vědoma toho, že nejen že už nemůže nic zaručit velké většině lidí, kterým chce vládnout, ale stále více to ani nedokáže skrývat. V rámci stávajícího systému již ani podle oficiálních proklamací neexistuje nabídka dostupného zdraví, bezpečí, bydlení, vzdělání, spravedlivého dílu koláče, natož prosperity takového druhu, jaká byla charakteristická pro sociální státy po 2. světové válce. To, co dnes vládnoucí třída místo toho nabízí, jsou po sobě jdoucí nouzové stavy, úsporná opatření, další privatizace veřejných služeb, militarizace a enormní nárůst rozsahu a brutality policejní práce. Autority na takzvaném Západě, které již nejsou schopny zajistit ani předchozí úroveň prosperity, se stále více uchylují k pouhému násilí a jiným autoritářským metodám, jen aby si udržely moc. Režim Covid-19 byl dosud nejjasnějším vyjádřením mechanismů nové a extrémně represivní normality, která se již neomezuje pouze na ty, kteří jsou z hlediska rasistických, patriarchálních a jinak autoritářských struktur považováni za okrajové, a tedy platné cíle státního násilí.

Jak se neoliberální utopie globálního volného obchodu zhroutila pod rozpory mezi ideologií a širšími geopolitickými úvahami jejich hlavního protagonisty – USA – ekonomický protekcionismus se opět objevil jako jednotící prvek pro vzájemně soupeřící centra kapitálu, která usilují o konkurenční výhody a tím i samotné své přežití. Podle železné logiky kapitalistické soutěže a v souladu s historickými událostmi z doby před více než sto lety se nové ekonomické, politické a nakonec i vojenské bloky spojují a manévrují tak, aby zajistily to, co považují za své existenční geopolitické a ekonomické zájmy. Všude tam, kde existují konkurenční nároky, se

možnost války, ta nejabsolutnější ze všech krizí, dostává na stůl těch, kdo rozhodují jménem vládnoucí třídy. Po tolika jiných geografických oblastech se tak nyní na dlouhý seznam válečných jevišť přidala také Ukrajina. Skutečnost, že ohledy, které by braly v úvahu blaho většiny populace, v těchto geopolitických hrách vládnoucí třídy nehrají příliš velkou roli, sama o sobě svědčí o tom, jak obrovská propast mezi vládci a ovládanými dnes existuje.

Válka na Ukrajině se vede mezi existující nadnárodní vojenskou aliancí ve službách unipolárního světového systému pod vedením USA na jedné straně a vznikající nadnárodní ekonomickou aliancí s vojenskými aspekty ve službách multipolárního světového systému, který přijaly Rusko, Čína a jiné mocné kapitalistické mocnosti na straně druhé. Navzdory důležitosti místních faktorů není válka na Ukrajině založena na místním politickém konfliktu. Ukrajina, její obyvatelstvo, krajina, zdroje, města a pole byla spíše vybrána jako terén vojenské konfrontace mezi dvěma mocnými kapitalistickými centry. Geopoliticky řečeno, jádrem problému tedy není Rusko versus Ukrajina a rozhodně ne Rusové versus Ukrajinci. Je to bitva mezi centry ekonomických a politických mocností, která se připojují ke dvěma konkurenčním modelům globálního politického systému a mají k dispozici armádu a další nástroje k prosazení svých příslušných nároků. Navzdory mnoha rozdílům mezi těmito dvěma ekonomickými a politickými typy mají oba modely kořeny v kapitalismu, militarismu, nacionalismu, a tedy i v nutnosti rozsáhlého vykořisťování a ničení. Válka na Ukrajině tak není válkou mezi lidmi, ale válkou mezi velkými systémy kapitalistické nadvlády. Lidé v ní pouze umírají.

Když přemýšlíme o válce, neměli bychom zapomínat, že mír nemusí nutně znamenat absenci války. Může to také znamenat, že válka, kterou vede určité centrum moci, se odehrává daleko. Toto je pravda o zdánlivém míru a demokracii, která údajně vládne už mnoho desetiletí na takzvaném Západě. Příhodně se zapomíná, že prakticky všechny státy takzvaného Západu vybudovaly svůj ekonomický úspěch a zdánlivou prosperitu vykořisťováním a dobýváním. Většina těchto států byla postavena na systematických zločinech proti jisté části obyvatelstva, kterému vnutily svou nadvládu. To platí i pro maličké, nedůležité Slovinsko, které v důsledku zajištění své nezávislosti zbavilo desetitisíce svých obyvatel zákonných práv v jasně rasistické administrativní operaci. To platí pro maličké, bezvýznamné Chorvatsko, jehož současná vládnoucí třída se k moci dostala v nacionalistické válce, která sloužila jako zástěna, za níž proběhly rozsáhlé etnické čistky na jeho území, během nichž bylo z rasistických

důvodů několik set tisíc lidí vyhnáno ze svých domovů a stovky, ne-li tisíce lidí byly zabity mimo jakékoli vojenské bitvy. V případě mnoha jiných států na sebe tento proces vzal další a smrtící podoby: kolonizaci, genocidy, organizovaného teroru a mrzačení, otroctví, brutálního potlačování celých odlišných jazykových a kulturních společenství a mnoho dalších.

Válka také není jedinou formou teroru a její jasná brutalita by neměla znamenat, že bychom měli ignorovat všechny ostatní formy státem organizovaného strukturálního násilí. I dnes, a pravděpodobně více než v nepříliš vzdálené minulosti, můžeme vidět, že velkou část pracovní síly Evropy tvoří především vážně nedostatečně placená pracovní síla ze zemí z periferie nebo mimo ni – což jsou podmínky, které jsou v mnoha případech oprávněně popisovány jako moderní otroctví. To potvrzuje dnes již prakticky nezpochybnitelný fakt, že každá kapitalistická mocnost potřebuje pravidelný přísun levné pracovní síly a spolehlivý přístup k přírodním zdrojům, nejen k dnes módnímu lithiu a dalším drahým kovům, ale také k čisté vodě a úrodné půdě. Dokud nebude kapitalismus jako světový systém demontován, státy zůstanou mechanismem, jehož prostřednictvím nepatrná menšina vnucuje světu autoritářskou vládu takovým způsobem, který vyžaduje válku, aby se mohl reprodukovat. Můžeme tedy znovu potvrdit, že kapitalismus je válka.

ANARCHISTÉ A VÁLKA

Pro nás je v této válce nepřítelem válka samotná. Pro nás jsou nepřítelem státy, které potřebují válku, aby mohly vládnout obyvatelstvu. Pro nás je nepřítelem kapitalismus, který potřebuje státy a války, aby si udržely svou moc nad světem. To je pro nás jádro anarchistické analýzy a politiky. Bez nich anarchismus jako jasná, specifická politická pozice a praxe nedává praktický ani teoretický smysl.

Absolutně uznáváme právo každého jednotlivce a komunity bránit se proti jakémukoli porušování své svobody. Vojenská invaze a následná okupace ze strany nezvaného a nevítaného zahraničního subjektu je bezesporu jasným příkladem přesně takového porušování, ke kterému na Ukrajině dochází. Pokud se lidé – bez ohledu na svou deklarovanou politickou příslušnost – za těchto okolností rozhodnou připojit se k různým vojenským silám pod velením státu Ukrajina (nebo v tomto případě jakéhokoli jiného státu), nebudeme jim kázat o tom, že by to neměli dělat. Je samozřejmě na každém jednotlivci, komunitě a politické skupině, aby

sami zhodnotili situaci a přijali odpovídající rozhodnutí ohledně své sebeobranu.

Podporujeme lidovou sebeobranu a vnímáme ji jako nedílnou součást bojů na obranu již dosažených společenských, politických a jiných výdobytků nebo při vytváření podmínek, ve kterých lze těchto výdobytků dosáhnout. Pro nás lidová sebeobrana znamená soubor mnoha různých činností vedených způsobem, který umožňuje autonomní politické, sociální, ekonomické a militantní praktiky při dodržování zásad antiautoritářské sebeorganizace. I když může mít formu organizovaného ozbrojeného boje, je antimilitaristický v tom smyslu, že je založen na dobrovolném zapojení, nenárokuje si žádnou pravomoc nad nebojícím obyvatelstvem a jeho konečným cílem je rozpuštění systému, který potřebuje válku a vojenské struktury, aby se mohl reprodukovat.

S pokorou uznáváme, že v současné době má toto pojetí v našich bezprostředních podmínkách jen omezené praktické uplatnění – ale také to, že to tak nemusí vždy zůstat. Kromě toho se jako součást anarchistického hnutí neustále snažíme učit se z historie, včetně historie lidových revolucí – a ze současných zkušeností našich soudruhů, kteří bojují o důstojnost a život. Právě na pozadí těchto úvah tvrdíme, že nejen z principu, ale také z hlediska analýzy nevěříme tomu, že by nám vzít do jedné ruky zbraň a v druhé ruce třímát státní vlajku nebo přijímat rozkaz od těch, kteří to dělají, mohlo přinést cokoli jiného než reprodukci společnosti založené na nacionalismu, patriarchátu a vykořisťování. Podle toho, co jsme doposud pochopili o vojenském konfliktu na Ukrajině, nevidíme, že by zapojení jako součást ozbrojených sil ukrajinského státu nebo do vojenské koalice pod jeho velením bylo v souladu s jakýmkoliv modelem antiautoritářské sebeorganizace, který si dokážeme představit. Chápeme a respektujeme impuls k sebeobraně, který je vedl k rozhodnutí zapojit se do ozbrojeného boje proti invazním silám. Ale dělat to jako součást národní armády nebo jako její náhražka a pod velením jejích důstojníků není anarchistická politika a nelze ji jako takovou formulovat.

V případě, že bude Rusko prohlášeno za vítěze této války, není pochyb o tom, že to rozhodně nepřinese příznivé podmínky pro rozvoj jakéhokoli antikapitalistického revolučního projektu. Ale i v případě takzvaného vítězství Ukrajiny a jejích „západních spojenců“ je iluzorní očekávat vznik něčeho takového. Ve skutečnosti přesně v kontextu války mezi soupeřícími bloky kapitalistické moci by měl být prapor nadnárodní revoluční dělnické třídy zapojené do třídního boje výslovně postaven do středu

jakékoli militantní aktivity. Je to jediný prapor, pod kterým mohou dělníci, bojovníci a zbytek obyvatelstva z obou stran fronty společně bojovat o život a proti svému společnému nepříteli: vojenským velitelům a jejich šéfům.

Důrazně se stavíme proti vytváření a reprodukci jakéhokoli sympatického vyobrazování války. Pozorujeme, že navzdory skutečnosti, že je toto zobrazování silně založeno na patriarchálních hodnotách, šíří se také po všech údajně progresivních médiích. Obrazy macho vyhlížejících válečníků-mužů ve všech možných romantických situacích – obrazy, které kontrastují s vyprávěním „zavrženíhodných dezertérů“ a těch, kteří se odvažují zpochybnit účast na probíhajícím masakru. V souladu s tím vidíme prakticky naprosté popření existence dezercí „na naší vlastní straně“. Právo na život mimo válku musí být uznáno každému, bez ohledu na jeho pohlaví, věk nebo sociální postavení.

Důrazně jsme proti rozlišování a prosazování dělení na „dobré uprchlíky“ a „špatné uprchlíky“, které jsme zaznamenali bezprostředně po začátku současné ruské invaze na Ukrajinu. Byli jsme svědky dalšího potvrzení faktu, že evropský migrační systém je založen na rasových a náboženských předsudcích a rozlišuje mezi uprchlíky na základě jejich barvy pleti a domnělé náboženské příslušnosti. Systematické násilí buď přímo ze strany států Evropské unie, nebo jejich jménem proti uprchlíkům a dalším migrantům z různých zemí, které jsme viděli za posledních nejméně 20 let, udělalo ze života milionů lidí peklo na Zemi – ty, kteří prchali před válkou vítalo další ponížení a nové smrtelné pasti. Nemůžeme se přizpůsobit světu, kde je empatie a solidarita založena na pasu, který člověk vlastní, jazyce, kterým mluví, nebo místě narození. Nemůžeme přijmout, že člověk ze Sýrie je méně hoděn bezpečného domova než člověk z Ukrajiny, nepřipustíme, že člověk utíkající z Ukrajiny má menší cenu než člověk utíkající ze Sýrie. Principy solidarity se buď uplatňují univerzálně, nebo se neuplatňují vůbec.

Absolutně odmítáme jakékoli profitování z války. Nepodporujeme výrobu a obchod se zbraněmi, které jsou řízeny státem a slouží především zájmům akcionářů vojensko-průmyslového komplexu. Zbraně, válečný průmysl a vojenské aliance jsou problémem, nikoli řešením. Proto odmítáme akvizice a prodej zbraní a všechny další formy posilování válečného aparátu. Nejsme solidární se státy a jejich armádami, které nyní na Ukrajině měří síly svých zbraní hromadného ničení. Naše zájmy nelze sladit s válečnými kšeftaři, kteří již nyní těžce vydělávají a mnou si ruce nad

příslibem dlouhé války se vzrušujícími příležitostmi. Naše bezmezná solidarita míří ke všem, kdo trpí následky války na obou stranách frontové linie. Jsme solidární se všemi, kdo pozvedají svůj hlas proti válce, s těmi, kteří válečné mašinérii nedávají k dispozici svá vlastní těla, a s těmi, kteří se stávají terčem represí právě pro svůj odpor k válce. Stejně jako my válku nechtěli, nehledali ji, ale stali se jejími vězni a zajatci.

Jsme proti normalizaci diskurzu o přípravách na další velký budoucí konflikt, normalizaci, která vytváří iluzi, že jedinou odpovědí na válku je více války, více tanků, více zbraní, více munice, více se podřizovat plánům vojenských velitelů. Naopak, potřebujeme se vážně zabývat otázkou, jak radikálně změnit společnost způsobem, který demontuje *podmínky pro válku*. Domníváme se, že toto je jeden z našich hlavních cílů nás jakožto anarchistických politických skupin, organizací a sítí. Abychom toho skutečně dosáhli, měli bychom porozumět tomu, jaké tyto podmínky jsou a co s nimi lze dělat. Mezi nimi vede patriarchát, nacionalismus, selektivní empatie a solidarita, militarizace a bezpečnostní politika. To vše jsou nástroje třídního boje, které vládnoucí třída používá, aby dělnickou třídu rozdělila a udržela ji v podřízenosti zájmům kapitálu, zatímco ona – vládnoucí třída – bude sklízet dividendy. Ty všechny je třeba neustále odmítat, vzdorovat jim a demontovat ve všech jejich mnoha lokalizovaných projevech. Víme, že se to snadněji píše, než dělá, přesto věříme, že nemáme k dispozici žádný jiný nástroj, který by mohl zabránit pokračování války a militarismu. Věříme také, že do určitého smysluplného úsilí tohoto druhu se může zapojit jakákoli, i ta nejmenší anarchistická skupina a v i v tom nejméně příznivém kontextu, a je to něco, co z dlouhodobého hlediska může znamenat hmatatelný rozdíl v bezprostředním okolí člověka, a dokonce i v širší společnosti jako celku. V jistém smyslu může válka začít pouze tehdy a tam, kde se mnohé z právě nastíněných podmínek normalizují a naturalizují. Teprve když je válka úspěšně zasazena do mysli lidí jako nezbytná, životaschopná, čestná a spravedlivá, dokonce i radostná a dobrodružná, stává se také praktickou možností.

V našich řadách a v našich nejbližších sesterských hnutích máme sou-druhy, kteří přímo zažili války v 90. letech v Jugoslávii i bombardování Jugoslávie NATO v roce 1999. Čas a prostory sdílíme s lidmi, kteří zažili války v Sýrii a v Palestině/Izraeli. Ti všichni nás učí, že i v nejhorších časech je možné zaujmout silný protinacionalistický, antimilitaristický postoj a jednat podle nejuniverzálnějších etických principů. Cena za to, pravda, často není malá – chudoba, sociální vyloučení, izolace ze strany společnosti, nucená migrace a přímá represe. Ale je to cena, kterou mnozí

zaplatili a stále platí ve válkách po celém světě. Když byla Jugoslávie roztrhána na kusy, viděli jsme, jak nadnárodní a místní solidarita pomohla lidem přežít a zachovat si důstojnost v nejhorších situacích. Dezerce byla poměrně široce rozšířena na všech stranách konfliktu. V Srbsku odmítly jít na bojiště celé vojenské jednotky se stovkami vojáků. Zatímco úřady hledaly na ulicích a v barech vojáky, mnozí se ukryli a mnozí ze země úplně utekli. V tom je podporovali rodinní příslušníci, přátelé, sousedé a další, kteří všichni společně utkali předivo sociálního odporu proti válce, kterou jim vnutila nacionalistická elita. V oněch neklidných dobách to byla sebeorganizace a solidarita uvnitř komunit, které udržely mnoho lidí naživu, a co je rozhodující, staly se zdrojem důstojnosti, když plamen války vyhasl. Právě na základě těchto zkušeností uznáváme, že mezi nejhmotatelnější věci, které mohou mnozí z nás udělat, je nabídnout pomoc a podporu dezertérům ze všech armád a těm, kteří utíkají před nuceným odvodem. A pokud tato situace nastane, musíme se sami stát těmito dezertéry a vojenskými odpurci.

Stejně jako u jiných válek také válka na Ukrajině klade ústřední otázku *qui bono* – komu je ku prospěchu? I když nemůžeme s jistotou předvídat, jak se tato velká geopolitická hra vyvine, již teď je jasné, že mezi běžnou populací nebudou žádní vítězové. Nebude žádný blahobyť, svoboda a možnost sebeurčení. Při absenci smysluplné budoucnosti budou patriarchát, nacionalismus, náboženský fundamentalismus a další systémy útlaču dále vládnout nad populací. Tam, kde po generace existovala mnohojazyčná realita, bude prosperovat kulturní monokultura. Možná, že dokonce, jak psali zapatisté, po válce nebude žádná krajina. Válka by se mohla rozšířit i do jiných geografických oblastí a nové armády by se mohly otevřeně zapojit do bojů. To dále zaručí nekončící produkci uprchlíků, které bude kapitál EU vysávat jako levnou pracovní sílu, jenž bude z jejich rasistického pohledu tentokrát bílá a tím i mnohem vítanější. Předpokládáme, že mír bude přijat až po úspěšné realizaci obchodů se zbraněmi a rozdělení kontroly nad úrodnou půdou Ukrajiny. Rozdělení, které uspokojí investory modlící se za zdravé výnosy, které jim mají zajistit vládci ukrajinského státu, jež by pravděpodobně slíbili a možná i podepsali cokoli, co mohou, jen aby si zajistili svou osobní a politickou budoucnost. Všechny tyto kolo-toče kšeftů se samozřejmě odehrávají bez ohledu na důsledky, které dopadnou na obecnou populaci Ukrajiny, která nakonec bude muset za to vše v mnoha podobách zaplatit. Když se v troskách války konečně dohodne mír, lidé se pokusí znovu vybudovat své životy omotané obrovským množstvím dluhů, aby zaplatili za všechny ty ‚darované‘ zbraně, a

budou truchlit za ztracené členy rodiny a přátele. To, co jim nabídnou, bude kapitálem řízená rekonstrukce se vší známou brutalitou: privatizace veřejných služeb a zdrojů, další osekávání práv pracujících, z nichž mnohá již byla pozastavena pod záminkou „nezbytnosti válečného hospodářství“, individualizace, askeze, repatriarchalizace, náboženské obnovy atd. Že tento horizont není pesimistickou fantazií, potvrzuje mimo jiné i samotný ukrajinský stát, který krátce po zahájení invaze zahájil reklamní tah na investiční kapitál z tzv. Západu, jehož ústředním tématem bylo, že Ukrajina nabízí skvělou investiční příležitost pro ty, kteří jsou ochotni podstoupit riziko. To nabízí vodítko k myšlence, že budoucnost, o kterou se na Ukrajině bojuje, není něco, na co by se většina lidí mohla těšit. Je to příslib zvláštní ekonomické zóny uspokojující zájmy kapitálu, kde jsou lidé opět redukováni na levnou vysoce vykořisťovatelnou pracovní sílu.

Opět vyjadřujeme naši podporu jakýmkoliv praktikám sebeorganizované antiautoritářské sebeobranu a komunálního organizování v oblastech přímo zasažených válkou, pokud jsou založeny na jasných antinacionalistických principech. Dále vyjadřujeme naši připravenost budovat konkrétní solidaritu se soudruhy zapojenými do takových projektů. Chceme také výslovně říci, že jakýkoli nový způsob, v němž bude Ukrajina integrována do globálního kapitalistického systému, bude znamenat potřebu rozsáhlé dělnické sebeorganizace, protože to bude jediná páka, kterou budou mít dělníci k dispozici, aby se mohli bránit proti známým predátorským schémátům válečného a poválečného hospodářství. Jsme si velmi dobře vědomi toho, že propagandistická mašinérie každého zúčastněného státu by nás držela v nevědomosti ohledně existence jakéhokoli takového projektu na území Ukrajiny (nebo kdekoli jinde). Proto trváme na tom, aby anarchistické hnutí všude neustále investovalo do budování stabilních sítí sdílení informací, diskusí a koordinace. Právě ony mohou nabídnout možnost nezávislé analýzy a akce, než to praskne. Když konflikt začne, může být už příliš pozdě. Proto je třeba to udělat, dokud je ještě čas, ale vždy je lepší začít pozdě než vůbec.

Válka se nevede jen bombami a tanky, a to platí nejen na ukrajinském území. Významná část války se vede ve společnostech zdánlivě bezpečně vzdálených od dějišť přímého násilí. Tam má podobu výroby a obchodu se zbraněmi, propagace nacionalismu, propagandy, represe, rasismu, selektivního zacházení s oběťmi války, zákazu svobody slova, financování kampaní za zbraně a mnoha dalších. Odmítnout válku znamená odmítnout všechny formy, v nichž se odehrává a kdekoli se odehrává.

Je třeba také říci, že to pro nás nakonec není jen abstraktní diskuse, kterou můžeme uzavřít nějakým prohlášením a pak přejít k jiným věcem. Právě naopak. Žijeme v části světa, kde válka není jen prožitou zkušeností mnoha lidí, ale také velmi realistickou budoucností. Kdykoli dojde k jakémukoli druhu masivní společenské mobilizace proti politické třídě a jejímu kapitalismu, tato politická třída rychle začne vyvolávat přízrak války, jak je tomu tak často v Bosně a Hercegovině. Používá ji jako varování, co se může stát, když dělníci požadují příliš mnoho. Dalším jasným příkladem hrozby války, která je pravidelně využívána jako politický nástroj, je Srbsko. Kdykoli se objeví vážnější nebezpečí, že by vláda mohla ztratit prakticky úplnou kontrolu nad mainstreamovým diskursem o jakémkoli významném společenském problému, obrací pozornost k mnoha nevyřešeným problémům kolem Kosova. Často k hranicím vysílá armádu, konají se vojenská cvičení, vyhlašuje se stav zvýšené pohotovosti, vydávají se bojové proklamace. To vše se často odráží i na kosovské straně a právě ta často poskytuje zdánlivý zápalný bod pro konfrontaci. Po dnech či týdnech se situace opět uklidňuje. Až znovu z důvodů domácí politiky znovu vzplane. Ale téměř groteskní rituální povaha této dynamiky, která trvá léta, neznamená, že se laciné triky pro veřejnost nemohou vymknout kontrole. To je důvod, proč by způsob, jakým se válka běžně předvádí před domácím publikem v různých částech Balkánu, neměl být vnímán pouze jako laciný propagandistický trik. Hrozba je reálná a přichází přesně od těch, kteří jsou schopni ji splnit. Pochází od pevně zavedených nacionalistických elit, které se ukázaly jako neschopné nabídnout lidem něco jiného než nenávisť, národní vlajky a nacionalismus. Když ztratí legitimitu, pravděpodobně se obrátí ke stejným nástrojům, které je přivedly k moci. Jedním z nich je válka. Totéž se může stát, pokud dobrovolně přijmou nebo jsou nuceni hrát podřadnou roli ve velkých geopolitických bojích jedním nebo druhým ze svých globálních supervelmocných dobrodinců.

V nestálém geopolitickém kontextu se může nejrůznější politické napětí rozvinout ve válku. Aby se tak stalo, mimo kalkulovali vládců, muselo by být obyvatelstvo, které již tolik trpělo, buď přesvědčeno, že nový konflikt proti těm „druhým“ má smysl, nebo musí být nuceno to přijmout. V každém případě by se anarchisté a další antinacionalisté na Balkáně měli zaměřit na to, aby nedopustili další vítězství tohoto triku. To je důvod, proč se zasazujeme o budování nadnárodních sítí a podílíme se na jejich rozvíjení. To je důvod, proč se setkáváme, komunikujeme, učíme se, stavíme mosty podpory a zápasíme a pracujeme na společných projektech. To je důvod, proč podporujeme i zdánlivě nejmenší gesta neloajality

vůči oficiálním narativům. Proto vždy, když se ocitneme uprostřed autentického sociálního otřesu, důsledně argumentujeme proti používání státních vlajek na ulicích, proti používání jakéhokoli etnického označení a proti používání jiných symbolů a jiných projevů nacionalistické ideologie. Pro nás státní vlajky, včetně slovinských a chorvatských, znamenají zločiny, na kterých byly a nadále jsou budovány. Necítíme žádnou věrnost ke slovinskému nebo chorvatskému národu a jedinou komunitou, ke které se hlásíme, je pro nás ta, která se konstituuje prostřednictvím celosvětového boje proti útlaku. Jsme přesvědčeni, že pokud zůstaneme izolováni ve své vlastní geografické situaci, moc toho nedosáhneme. A jsme také přesvědčeni, že nedosáhneme ničeho, pokud budeme separováni od společnosti a sociálních bojů.

Ve válečném ovzduší je důležité vytvářet prostory antiautoritářského odporu proti všemu, co válku umožňuje a pohání. Bojujme proti státům, které si nárokují území, na kterých žijeme, proti armádám, které se nás snaží mobilizovat, proti vojenskému průmyslu, který se živí bohatstvím, které produkujeme, proti vládcům, kteří tvrdí, že vládnou naším jménem, a proti všemu, co umožňuje válce vzkvétat. Mezi prostory, ve kterých je potřeba být přítomni a aktivní, patří také prostor veřejné debaty na jedné straně a zejména prostor anarchistického a antiautoritářského hnutí. Věříme, že je i nadále důležité zapojit se do sebeorganizované výměny informací, názorů a organizace, abychom nabídli praktickou solidaritu všem, kteří to v této obtížné situaci nejvíce potřebují. Nevyhýbáme se otevřené debatě; ve skutečnosti si vážíme každé příležitosti, kde jsou naše vlastní názory a pozice zpochybňovány v uctivém a přátelském prostředí. Neakceptujeme a nebudeme v běžném procesu debaty akceptovat jakýkoli druh povýšeného postoje nebo citového vydírání. Víme, že sázky jsou příliš vysoké na to, abychom nechali naše emoce zaslepit naši vizi a paralyzovat nás v historicky kritických a i jinak důležitých okamžicích.

Neděláme si iluze: tato válka na Ukrajině bude pokračovat ještě dlouho. Na již tak dlouhý seznam budou přidány další války, dokud bude kapitalismus prosperovat. Jen od doby, kdy jsme začali psát tento text do současné verze propukla v Súdánu nová válka. K pokračujícímu boji proti této monstrózní realitě budeme potřebovat veškerou naši představivost a smělost, všechny naše analýzy historických i současných událostí, naše těla, naše srdce a budeme potřebovat soudruhy. Upřímně doufáme, že je budeme i nadále nacházet po celém světě a že i oni nás najdou v současných i budoucích bojích za zrušení *podmínek pro válku* na celém světě.

BOJUJME PROTI NACIONALISMU, PATRIARCHÁTU, IMPERIALISMU A VÁLCE!

SOLIDARITU S UTLAČOVANOU DĚLNICKOU TŘÍDOU NA UKRAJINĚ A V RUSKU!

ZRUŠME HRANICE!

ZA MEZINÁRODNÍ SOLIDARITU PRACUJÍCÍCH!

ZRUŠME PODMÍNKY PRO VÁLKU!

ZNIČME KAPITALISMUS! ★

DOSLOV

★ REVOLUČNÍ DEFÉTISMUS ★

Třídní válka

Revoluční defétismus se otáčí zády k jakékoli formě pacifismu, i jakkoli maskované a jakkoli radikální, tedy k jakémukoli postoji, který prostřednictvím konkrétních a přesných pokynů nejedná a nepodporuje aktivity směřující k porážce „našeho“ táboru, „našeho“ národa, „naší“ armády, „naší“ buržoazie.

Dokud se bude odsouzení kapitalistické války omezovat na požadavek návratu k předchozímu stavu, k míru (který není ničím jiným než sociálním smírem potřebným k procesu extrakce nadhodnoty z práce nás, moderních otroků), dokud nebude odhalena a zdůrazněna dialektická spojitost mezi kapitalistickou válkou a mírem, jsou všechny pacifistické demonstrace odsouzeny k tomu, aby pasivně čekaly na to, až na nás kapitál uvalí ještě horší formu sociálního smíru, mír hrobů...

Na rozdíl od pacifistického fňukání, revoluční defétismus znamená především žádné oběti ve jménu zájmů národa, ale právě naopak, sociální boj za životní a pracovní podmínky pracující třídy, i kdyby už válka vypukla a buržoazie vyzývala k národní jednotě. Na vyšší úrovni pak revoluční defétismus znamená organizovat sabotáž ekonomiky, výroby, dopravy zbraní... jakéhokoli nacionalistického konsensu, a zároveň organizovat

defetistickou propagandu, která musí otrást celou společností až do základu jistot zakořeněných v myslích „užitečných idiotů“ ...

- ★ Revoluční defetismus znamená organizaci všech akcí směřujících k podkopání morálky vojenských jednotek i k tomu, jak zabránit posílání proletářů na jatka...
- ★ Revoluční defetismus znamená organizovat co nejmasivnější dezerci a zastavení palby mezi proletáři v uniformách na obou stranách válečné linie. Znamená opustit vzdálené fronty a přenést válku, nikoli mezi proletáři ale mezi třídami, do center válečných supermocností.
- ★ Revoluční defetismus znamená povzbuzovat sbratřování, vzpoury, obrácení zbraní proti organizátorům válečného masakru, tj. proti „naší vlastní“ buržoazii a jejím lokajům...
- ★ Revoluční defetismus znamená rozhodnou a útočnou akci s cílem obrátit imperialistickou válku v revoluční válku za zrušení této třídní společnosti založené na strádání a válce, ve válku za komunismus.

Jistě, revoluční defetismus si nemůžeme představovat pouze v jednom táboře konfliktu. Válečná sabotáž, tak jak ji chápeme, záleží na mezinárodní podstatě proletariátu, a proto cílí na naši třídu na celém světě. Revoluční defetismus znamená totální boj proti „naší“ buržoazii ve všech táborech, ve všech zemích.

Pokud se proletariát chce definitivně zbavit válečného masakru, má jedno jedinou možnost: zevšeobecnit akce revolučního defetismu. Rozvoj boje má své vlastní požadavky: musí rozbít sociální soudržnost nejen v jednotkách armády, ale také v celé společnosti. Aby se tak mohlo stát, musíme jednou provždy skoncovat s nacionalismem tak, že budeme jasně a nahlas znovu a znovu hlásat, že proletáři nemají žádný zájem ani na této válce, ani na tomto umírajícím světě. Vyzýváme pouze k jediné válce, k válce proti našim vykořisťovatelům, ať už jsou z Ukrajiny, Ruska, Ameriky, Německa, Anglie, Francie, České republiky či odjinud.

- ★ Více než kdykoli předtím znovu potvrzujeme naši podporu bojujícím proletářům na celém světě...
- ★ Vyzýváme proletáře, aby odsoudili jakoukoli vojenskou intervenci a aby se proti ní ostře postavili prostřednictvím přímé akce, sabotáže, všeobecné a povstalecké stávk...
- ★ Ať už jsou vojenská letadla, válečné lodě, střely a jedovatý plyn odkudkoliv, vždy za nimi stojí muži a ženy – námezdní dělníci – kteří musí

válečné stroje přepravit na místo určení, zásobovat je palivem... Jen proletáři v boji mohou a musí zabránit válečné mašinérii v zabíjení, výrobní mašinérii ve fungování...

- ★ Rozvíjejme nová ohniska boje, upevňujme ta, která už existují, vyvolávejme stávky v armádách, továrnách, dolech, kancelářích, školách..., kdekoli, kde trpíme vykořisťováním v tomto světě smrti a mizérie...
- ★ Proti naší vlastní vykořisťovatelské buržoazii, proti našemu vlastnímu státu, jež vede válečnou štvanici, v Rusku, na Ukrajině, v USA, v EU i jinde, organizujme a rozvíjejme revoluční defétismus...
- ★ Být vlastenec znamená být vrah! Pryč se všemi státy!
- ★ Třídní solidaritu s revolučními defétisty ze všech táborů!
- ★ Otočme své zbraně proti „naším“ generálům, proti „naší vlastní“ buržoazii!
- ★ Znovu pozvedněme vlajku komunistické revoluce! ★

THE

Publikované texty: Teze o válce na Ukrajině ★ Válka kapitálu na Ukrajině ★ Vaše války – naši mrtví

Autoři: ASI/MAP ★ Clandestina ★ FAO/IAF

Datum publikace textů: Červenec 2023

Překlad a vydavatel: Třídní válka

Datum vydání: duben 2024

Kontakt na vydavatele: autistici.org/tridnivalka ★ tridnivalka@autistici.org



**Proměňme
kapitalistickou
vátku a mír ve
světovou sociální
revoluci**

